

Ankarada 30 mart 1940 tarihinde imzalanan «Türkiye - Suriye dostluk ve iyi komşuluk mukavelenamesi» ile merbutu bulunan ve ayrılmaz cüzlerini teşkil eden «1, 2, 3, 4, 5, 6 numaralı protokoller»; «Hususî protokol»; bu Anlaşmaların Lübnana teşmiline müteallik «Beyanname» ve her iki Hükûmet arasında yeni bir emlâk itilâfnamesi akdine mütedair «Mektub» un kabul ve tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 22/VI/1940 - Sayı : 4542)

No.
3883

Kabul tarihi
17 - VI - 1940

BİRİNCİ MADDE — Ankarada, 30 mart 1940 tarihinde imzalanan «Türkiye - Suriye dostluk ve iyi komşuluk mukavelenamesi» ile merbutu bulunan ve ayrılmaz cüzlerini teşkil eden «1, 2, 3, 4, 5, 6 numaralı protokollar»; «Hususî protokol» bu Anlaşmaların Lübnana teşmiline müteallik «Beyanname» ve her iki Hükûmet arasında yeni bir emlâk itilâfnamesi akdine mütedair «Mektub» kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun ahkâmını tatbika İcra Vekilleri Heyeti me-murdur.

19 haziran 1940

TÜRKİYE - SURIYE DOSTLUK VE İYİ KOMŞULUK MUKAVELENAMESİ

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti, Türkiye ile Suriye arasındaki arazi meselelerinin kat'î surette hallini tazammun eden 23 haziran 1939 da Ankarada imzalanmış olan anlaşmanın 7 ve 9 ncu maddelerile kabul ettiği teahhüdler mucibince,

ve Fransa Cümhuriyeti Hükûmeti, Suriye hakkındaki beynelmilel akidlerle kendisine tanınmış olan salâhiyetlere istinaden hareket ve bahis mevzuu anlaşmanın 9 uncu maddesi mucibince aldığı teahhüdlere teccid ederek,

bir taraftan Türkiye, ve diğer taraftan Suriye arasında dostluk ve iyi komşuluk münasebetlerinin takviye ve inkişafını görmek arzusu ile aynı suretle mütehassis olarak bir mukavele-name akdini kararlaştırmışlardır.

Bu maksadla :

Türkiye Reisiçümhuru :

İzmir mebusu ve Hariciye vekili Bay Şükrü Saracoğlu'yu,
ve

Fransa Reisiçümhuru :

Fransanın Türkiyedeki Büyük Elçisi, Lejyon donör nişanının Komandör rütbesini haiz Ek-selans Bay René Massigli'yi

ve Fransanın Suriye ve Lübnandaki Âli Komiseri, Büyük Elçi, Lejyon donör nişanının Komandör rütbesini haiz Ekselans Bay Gabriel Puaux'yu Murahhas olarak intihab ve tayin eylemişlerdir.

Müşarileyhima usulüne muvafık buldukları salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra atideki hususları kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Yüksek Âkidlerden Türkiye kendi ülkesinde ve Fransa Suriye ülkesinde, diğer Tarafın emniyet veya rejimi aleyhine müteveccih veya hukuku hükümransisini muhil hareketlerin ihzar ve ikamı menetmek ve komşu memleketle her türlü kaçakçılık hareketini önlemek üzere, iktidarlarında bulunan bütün tedbirleri ittihaz edeceklerdir.

Madde — 2

Suriye tebaası Türkiyede ve Türk tebaası Suriyede, ikamet hak ve şartlarına mütedair ve adl salâhiyete müteallik hususlarda en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden müstefid olacaklardır.

Madde — 3

Fransa ile Suriye arasında husule gelecek bir anlaşma aksini tanzim ve tesbit edinceye kadar Türkiyede Suriye tebaasının himayesi usulü veçhile tayin edilmiş Fransız diplomasi mümessili ve konsolosluk mümessilleri tarafından teğmin olunacaktır.

Mütekabilen, Suriyede Türk tebaasının himayesi usulü veçhile Fransa Hükûmeti nezdine memur Türk diplomasi mümessili ile Suriye ülkesinde vazife gören ve usulü veçhile ve Paristeki Türkiye Büyük Elçiliği delâletile Fransız Hükûmetinin konsolosluk beratını istihsal etmiş olan konsoloslar, muavin konsoloslar ve konsolos vekilleri taraflarından deruhde olunacaktır.

Madde — 4

Yüksek Âkid Taraflar, mücrimlerin iadesi hususunda işbu mukavelenameye merbut 1 numaralı protokolda mevzu usul hakkında mutabıktırlar.

Madde — 5

Yüksek Âkid Taraflar, (Bağdad) şimendiferinin Suriye kısımları ve (Bağdad) şimendiferinin Çobanbey ile Nusaybin arasındaki türk kısmı üzerindeki demiryolu nakliyatının işbu mukavelenameye merbut 2 numaralı protokol hükümlerile tedvir olunmasında mutabıktırlar.

Madde — 6

Türkiye ile Suriye arasında sıhhiye rejimi işbu mukavelenameye merbut 3 numaralı protokol hükümlerine tevfikan tanzim edilecektir.

Madde — 7

Hudud mıntakasında umumî nizam ve emniyetin muhafazası hususuna aynı derecede bağlı olan ve hudud münasebetlerinin ahengini ihlâl edebilecek niza ve hâdiselere muhik ve seri hal çareleri bulunması arzusu ile mütehassis bulunan Yüksek Âkid Taraflar, hududun her iki tarafında 50 kilometre derinliğindeki bir mıntakayı, hükümleri işbu mukavelenameye bağlı 4 numaralı protokolü teşkil eden hususî bir rejime tâbi tutmağı kararlaştırmışlardır.

Madde — 8

Türkiye ve Suriye arasındaki baytarî rejim işbu mukavelenameye merbut 5 numaralı protokol hükümlerine tevfikân tanzim olunacaktır.

Madde — 9

Türkiye ve Suriye arasındaki gümrük rejimi işbu mukavelenameye merbut 6 numaralı protokol hükümlerine tevfikân tanzim olunacaktır.

Madde — 10

Yüksek Âkidler, bir taraftan Türkiye ve diğer taraftan Suriye arasında tahaddüs edecek ve halli diplomasi tarikile elde edilememiş olan ihtilâfları muslihane vasıtalarla tesviye etmeği taahhüd eyerler.

Müşarünileyh Âkidler, bu ihtilâfların 3 şubat 1930 da Pariste imzalanan Türk - Fransız dostluk, uzlaşma ve hakem muahedenamesile derpiş edilmiş olan usullere tâbi tutulmasını kararlaştırırlar.

Fransız Hükûmetinin mezkûr muahedenamenin 3 ve müteakib maddelerile derpiş edilmiş olan daimî uzlaşma komisyonundaki Fransız komiserine bir Suriyeli terfikine hakkı olacaktır.

Bu takdirde Türkiye Hükûmetinin dahi Türk komiserine bir muavin tayinine hakkı bulunacaktır.

Madde — 11

İlişik protokolların birer mütemmim cüzünü teşkil ettikleri işbu mukavelename tasdik olunacaktır. Mukavelename, tasdiknamelerin mümkün olan süratle Ankarada teatisinde meriyete girecektir. İşbu mukavelename beş sene müddetle akdedilmiştir. İnkızası tarihinden en az altı ay evvel Âkidlerden biri tarafından feshedilmediği takdirde, mukavelename, seneden seneye kendiliğinden yenilenmiş addolunacaktır.

Hükümlerini tasdikan, isimleri yukarıda yazılı murahhaslar işbu mukavelenameyi imzalamışlardır.

Ankarada, otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde, iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

Ş. Saracoğlu

Massigli
Gabriel Puuase

MÜCRİMLERİN İADESİNE, CEZAI İŞLERDE ADLİ EVRAKIN İRSALİNE VE İSTİNABELERİN İCRASINA MÜTEALLİK (1) NUMARALI PROTOKOL

Madde — 1

Yüksek Âkid Taraflar, Türk adli makamları tarafından tâkib veya mahkûm edilib Suriyede bulunan, yahud Suriye adli makamları tarafından tâkib veya mahkûm edilib Türkiyede bulunan kimseleri işbu protokolda derpiş edilen şartlar dahilinde müteakibilen yekdiğerine teslim etmeği taahhüd ederler.

Madde — 2

Ancak iki memleketin kanunlarına göre hürriyeti tahdid edici lâakal altı aylık bir cezayı müstelzim bir cürümden suçlu olan veya böyle bir cürüm dolayisile mahkûm bulunan kimseler iade edilebilir.

Teşebbüsü veya cürme iştiraki teşkil eden vakalar aynı kaidelere tevfikân mücrimin iadesini istilzam eder.

Madde — 3

Aşağıdaki hallerde iade kabul edilmez:

1 - Türkiye tarafından verilen talebname Fransız tebaasından veya bir himaye muahedesile Fransaya merbut bir Devletin tebaasından ve yahud Suriye tebaasından birine taallük ettiği takdirde,

2 - Suriye tarafından verilen talebname Türk tebaasından birine müteallik olduğu takdirde,

3 - Cürüm siyasî veya siaysî bir cürme mürtabat bulunduğu takdirde,

Devlet Reisinin veya Hükûmet Reisinin şahsına vaki her türlü suikasd siyasî cinayet veya cürüm sayılmaz.

4 - Cürüm sırf askerî olduğu takdirde,

5 - Cürüm iadeye muhatab olan memlekette ika edilmiş bulunduğu takdirde,

6 - Cürüm iadeye muhatab olan memleket haricinde ika edilmiş olmakla beraber o memlekette takib ve katđi surette hükme raptedilmiş bulunduğu takdirde,

7 - İade talebinde bulunan veya iadeye muhatab olan Devletin kanunlarına göre dava veya ceza iade talebinden evvel müruru zamana uğramış bulunduğu takdirde,

Tabiiyet iktisabı her ne suretle olursa olsun eğer iadesi istenen şahsın suğu ikamdan sonra vuku bulunmuş ise iade talebine karşı defi olarak kullanılamaz.

Madde — 4

İade edilen şahıs ancak iadeyi intac etmiş olan suçlar için talep eden memlekette takib ve tecziye veya diğer bir Devletin talebi üzerine iade edilebilir.

O şahsın iadededen evvelki suçlar için talep eden memlekette takib veya diğer bir Devlete teslim edilebilmesi ancak aşağıdaki hallerde kabil olur:

1 - İadeyi kabul eden Taraf buna muvafakat etmişse işbu protokol mucibince iade lâzım geldiği takdirde muvafakattan imtina edilemez.

2 - İade edilen şahıs her türlü teshilâta malik olduğu halde tahliye edildiği tarihten itibaren bir ay zarfında memleketi terketmemiş veya bilâhare o memlekete avdet etmiş bulunursa.

Madde — 5

Taleb edilen şahıs iadeye muhatab olan Devlette diğer bir suç dolayisile takib edildiği veya mahkûm edilmiş bulunduğu takdirde iade, takibat nihayet buluncaya kadar ve mahkûmiyet halinde,

ceza infaz edilinceye veya diğer her hangi bir suretle sukut edinceye değin tehir edilir.

Bununla beraber iade talebi hakkında derhal bir karar verilecektir.

Madde — 6

Türkiye tarafından vukubulan iade talepleri Türkiyenin Beyrut Başkonsolosluğu marifetile Fransa Cümhuriyetinin Suriye ve Lübnandaki Âli Komiserliğine gönderilecektir.

Suriye namına Fransa Cümhuriyeti Âli Komiseri tarafından yapılan iade talepleri Ankaradaki Fransa sefaretî marifetile Türk Hükümetine yollanacaktır.

Madde — 7

Bir iade talebine mevzu olan şahıs bir suçla maznun veya bir cinayete müttehim olduğu takdirde iade talebnamesine aşağıda yazılı evrak raptedilecektir:

- 1 - Bir adli makam tarafından ısdar edilen ve taallâk ettiği vakanın sarîh surette beyanını ve tarihini ihtiva eden tevkif müzekkeresinin veya aynı kuvvette diğer bir varakanın musaddak sureti,
- 2 - suçlunun ahvali şahsiyesi ve mümkün olduğu takdirde eşkâli mahsusası hakkında malûmatı havi bir fiş ile fotoğrafı ve parmak izi fişi,
- 3 — mücerriyetin müstenid olduğu kanun metinlerinin sureti,
- 4 - tabliften alınan ifadat ve beyanatın salâhiyettar hâkim tarafından musaddak bir sureti.

Madde — 8

Taleb edilen şahıs gıyaben mahkûm edilmiş olduğu takdirde iade talebnamesine evvelki maddede sayılan evraktan maada :

- 1 - mahkûmiyet ilâm veya kararının resmî suretinin,
- 2 - mahkûmiyetin müstenid olduğu kanun metinlerinin suretinin raptedilmesi lâzımdır.

Madde — 9

Taleb edilen şahıs vecaHEN mahkûm edilmiş olduğu takdirde iade talebnamesine :

- 1 - Mahkûmiyet ilâm veya kararının resmî bir suretinin,
- 2 - mahkûmun ahvali şahsiyesi ve mümkün olduğu takdirde eşkâli mahsusası hakkında malûmatı havi bir fiş ile fotoğrafı veya parmak izi fişinin,
- 3 - mücerriyetin müstenid olduğu kanun metinlerinin suretinin,
- 4 - ilâmın lâzimüttenfiz olduğunu mübeyyin bir adli makam şhadetnamesinin raptedilmesi lâzımdır.

Her iade talebi için talebnamenin tevdiinden itibaren azamî üç ay zarfında bir cevap verilmek lâzımdır.

İadenin reddi halinde sebebi gösterilecektir.

Madde — 10

Iade talebnamelerile birlikte verilen evrak ve vesaiKa Suriyeden gelen evrak için Türkçe ve Türkiyeden gelen evrak için de Fransızca veya Arabca tercümelerinin raptı lâzımdır. Yeminli mütercimler tarafından yapılan tercümelerin onlar tarafından imzalanması ve imzaların salâhiyettar adli makamlar tarafından tasdik olunması muktazidir.

Madde — 11

İadesi kabul edilen şahsın taharrisi, iadesi, tevkif ve mahalli teslime kadar naklinin istilzam edeceği bileümle masraflar iadeye muhatab olan Devlete râci olacaktır.

Madde — 12

İadesi istenen şahsın muvakkaten tevkifi talep edildiği takdirde iade talebi reddi müstelzim bir mahiyet arzlemekle, iade talebinin tevdiinden evvel dahi o şahıs muvakkaten tevkif edilecektir. Muvakkat tevkif talebnameşi işbu protokolun 6 ncı maddesinde derpiş edilen şartlar dahilinde verilecektir. Bu talebname cürüm teşkil eden filin mahiyetini gösteren bir mahkûmiyet ilâmının veya bir tevkif müzekkeresinin, yahud muadili her hangi bir varakanın mevcudiyetini mübeyyin bulunacaktır.

Muvakkaten tevkif edilen şahıs tevkif günü dahil olmamak üzere tevkifini müteakib üç aylık bir müddet zarfında iade talebnameşi verilmediği takdirde tahliye edilebilecektir.

Madde — 13

Âkid Taraflardan her biri işbu protokolda derpiş edilen şartlar dahilinde üçüncü bir Devlet canibinden diğer tarafa iade edilen eşhasın kendi memleketinden geçirilmesini kabul etmeği taahhüd eder.

Madde — 14

İadeyi müstelzim hallerde, cürümün sübutuna medar olan eşya ile iade talebini mucib olan cürüm neticesinde iadesi matlub şahsın eline geçen ve tevkifi esnasında onun yedinde bulunacak veya bilâhare meydana çıkarılacak olan eşya ve hayvanat iade talebinde bulunan Devletin salâhiyettar makamı tarafından lüzum gösterildiği takdirde zabt ve o Devlete teslim olunacaktır.

İstenilen şahsın firarı veya vefatı dolayısıyla iade vukubulmadığı takdirde dahi bu teslim yapılabilecektir.

Ancak işbu eşya üzerinde üçüncü şahısların iktisab edebilmiş oldukları haklar mahfuz olup bu eşyanın icabı halinde kendilerine dava somunda masrafsız olarak iade edilmesi lâzımdır.

Madde — 15

Yüksek Âkid Taraflar cezaî işlerde adli evrakın tebliğine ve istinabe varakalarının irsaline müteakiben mübaderet etmeği taahhüd eylerler.

Talebe muhatap olan Devlet diğer tarafa tebliğatın ifa ve istinabelerin icra edildiğini ve icabında bunlara mani olan sebepleri bildirecektir.

Ankarada, otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

Massigli
Gabriel Puanaz

DEMİRYOLLARILE YAPILACAK NAKLIYATA MÜTEALLİK 2 NUMARALI PROTOKOL

— A —

« Meydanı Ekbez - Çobanbey » ve « Çobanbey - Nusaybin » arasında sivil nakliyat

Transit yolcular

Madde — 1

« Meydanı Ekbez » ile « Çobanbey » arasında, şimendifer muhitini hiç bir an terketmeksizin ve

Suriye arazisine girmeksizin şimendifer vasıtasile transit suretile seyahat eden Türk yolcuların ve, « Çobanbey » ile « Nusaybin » arasında, şimendifer muhitini bir an terketmeksizin ve Türkiye arazisine girmeksizin şimendifer vasıtasile transit suretile seyahat eden Suriyeli veya Suriyede mukim Fransız yolcuların pasaportlarının vize muamelesi kaldırılmıştır.

Bu yolcular için hiç bir pasaport veya lesepaseye ihtiyaç olmayacaktır. Bununla beraber, bunlar, iki memleket resmî memurları tarafından her talep vukuunda nüfus tezkerelerini veya hüviyet cüzdanlarını, yahud bu yoksa, salâhiyettar idarî makamlar veya polis makamları tarafından verilmiş bir seyahat vesikasını ibrazla mükellef bulunacaklardır.

Madde — 2

Türk, Suriye veya Suriyede mukim Fransız tabiiyetinde yolcu veya mürsillerin, her türlü şimendifer nakliyatına ve bu nakliyatla alâkadar gümrük muamelâtına müteallik işler için Türkiye veya Suriye arazisindeki hudud garlarına duhulleri her zaman serbesttir.

Şimendifer memur ve müstahdemleri

Madde — 3

«Suriyedeki Bağdad demiryolları» ile «Bağdad demiryollarının Çobanbey ve Nusaybin arasındaki Türkiye kısmı» memur ve müstahdemleri, halen cari numuneye uygun ve ihtiva ettiği biçümle meşruhat Türkçe, Arabça ve Fransızca olarak tanzim edilmiş bulunan bir hüviyet cüzdanını (Vesika) hâmil bulunacaklardır. Sahibinin men-sub bulunduğu işletme idaresi müdürü tarafından verilecek olan bu vesika ancak Türk tabiiyetinde bulunanlar için Adanadaki Fransız konsolosunun, ve Türk tabiiyetinde olmayanlar için de Türkiye Cümhuriyetinin Halep konsolosunun vizesini hâmil bulunmak şartile muteber olacaktır. Bu vize parasız olacaktır.

Madde — 4

Adı geçen vesikayı hâmil bulunan demiryolu memurları, Türkiye arazisinde olduğu gibi Suriye arazisinde de serbestçe seyrüsefere, hatlara aid garlarda durmaya ve, icabatı aliyenin âmir bulunabileceği tahdidat yoksa, vazifelerinin kalmalarını icab ettireceği istasyonlara doğrudan doğruya merbut şehir ve mahallerde dolaşmaya mezundurlar.

Madde — 5

Yukarıda sözü geçen vesika ancak ve munhasıran adı geçen şehir ve mahaller, ve memurların filen işde oldukları zaman için muteberdir.

Madde — 6

Sahibi çalıştığı müesseseden ayrılınca (ölüm, istifa, vazifenin nihayet bulması, vazifeden ihraç) bu vesika elinden alınır.

Memurun mensub bulunduğu müessesenin müdürü derhal, keyfiyetten vesikaya vize veren konsolosu, Yüksek komiserliğin Halep Muavin - Delegesini, ve Türk hatları komiserini haberdar edecektir.

Vesika, emniyeti âmme tedbiri olarak da geri alınabilir. Bu geri alınma keyfiyeti, vaziyete göre, Ankaradaki Emniyet Umum müdürlüğünün, Türk hatları komiserinin veya Yüksek Komiserliğin Halep Muavin - Delegesinin talebi üzerine, vesikayı imzalayan konsolos tarafından kararlaştırılır.

« Meydanı Ekbez - Çobanbey » ve « Çobanbey - Nusaybin » hattı ile askerî nakliyat

Ankara itilâfnamesinin :

« Türkiye Meydanı Ekbezden Çobanbeye kadar Suriye arazisinde şimendiferle nakliyatı askeriyesini icra etmek hakkını haiz olacak, Suriye dahi Çobanbeyden Nusaybine kadar Türk arazisi üzerinde şimendiferle nakliyatı askeriyesini icra etmek hakkını haiz olacaktır. »

hükümünü derpiş eden onuncu maddesine,

ve 20 teşrinievvel 1921 tarihinde Bay Yusuf Kemalle Mr. Franklin Bouillon tarafından imza edilen ve :

« İki memleket murahasaları, Türk - Fransız itilâfnamesinin onuncu maddesinin ikinci fıkrasında muharrer salâhiyeti istimal ihtiyacında buldukça iki taraftan her birinin diğerini kâfi bir müddet evvel haberdar etmesi lüzumunu dahi keza teslim ederler. »

suretinde tasrihi keyfiyet eden notaya tevfiikan,

askerî nakliyat aşağıdaki şartlar altında icra edilecektir :

Askerî trenlerle nakliyat

Madde — 1

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti veya Suriye ve Lübnan Yüksek Komiserliği, gerek asker, gerek malzeme (harb malzemesi, esliha, mühimmat, tayyareler ilâh.. ve her nevi askerî erzak), gerek muhtelit nakliyat (asker ve malzeme) için bir veya müteaddid tam tren tahrikini istilzam edecek mühim nakliyat hakkında nakliyat icrasından 48 saat evvel, alâkadar Hükûmetin salâhiyettar makamlarını, tahrik edilecek tren ve her trendeki yoleu vagonu ve adi vagon mikdarını tasrih etmek suretile telgrafla haberdar eyleyeceklerdir.

En kısa tarik ihtiyar edilecek, şimendifer idaresi tarafından tesbit olunan saat tarifesi ancak cer hizmetinin katği surette zarurî kıldığı tevakkufları muhtevi olacaktır; bilhassa, Müslimiye den geçecek olan Türk katarları Haleb'de transit yapmaksızın doğrudan doğruya yoluna devam edeceklerdir.

Dolu iki vagon dan fazla olup askerî trenler ile icra edilmeyen askerî nakliyat

Madde — 2

Bu kabıl nakliyat, gerek Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti, gerek Suriye ve Lübnanda Fransız Yüksek Komiserliği tarafından nakliyat icrasından 24 saat evvel vagon veya yoleu arabalarının adedini, telgrafla bildiren bir ihbara mevzu teşkil edecektir. Vagon veya yoleu arabaları ilk muntazam veya ihtiyarî muhtelit trene raptedilecek ve tek bir katar halinde sevkolunacaktır.

Türk müfrezelerinin Suriye arazisinden müruru esnasında en kısa tarik ihtiyar olunacaktır. Bu suretle mezkûr nakliyat « Meydanı Ekbez » den « Çobanbey » e ve bilmukabele « Çobanbey » den « Meydanı Ekbez » e kaflar doğruca Müslimiye tarikile icra edilecektir. Arabalar Halebe sevkolunmayıp Müslimiye'de gözülecek ve yollarına transit olarak devam edeceklerdir; hiç bir subay veya er Haleb'e kadar gitmek iddiasında bulunamayacaktır.

Müfrezeler Müslimiye'de ancak kruvazmanlar için lâzımgelen zaman imtidadınca kalabilecekler ve vagonları içerisinde kalıp istasyon muhitinden harice çıkamayacaklardır.

Aynı suretle, Fransız veya Suriye askerleri de şimendifer hattının teşaub ettiği Türk garında ancak saat tarifesinde kruvazmanlar için tayin edilen müddet zarfında kalabilecekler; Türk

arazisine giremeyecekler; bununla beraber bu istasyonlardan Suriye arazisine ve Suriye arazisinden de bu istasyonlara girebileceklerdir.

İhbar müddeti, tebellüğ eylemeğe memur edilen makama ihbarın vürudu anından başlar.

Bu ihbarı tebellüğ eylemeğe salâhiyettar olan makam Fevzipaşa'daki Türk ve Haleb'deki Fransız şimendifer hattı askerî komiseridir.

Bu askerî komiser, telgrafla vuku bulacak olan bu ihbarı aldığı, bulunduğu mahalden (Fevzipaşa ve Haleb) bildirecektir. Her halü kârda ihbar müddeti, alâkadar komiserin bulunduğu mahal istasyonu tarafından ihbarın ahzından iki saat sonra başlayacak ve ihbar müddetinin hitamını müteakib nakliyata ibtidar olunacaktır.

İhbar, alâkadar Türk veya Fransız askerî komiserleri vedaatile vaki olacaktır. İhbar olunan nakliyattan sarfı nazar edilmesi takdirinde keyfiyet aynı mühlet dahilinde bildirilecektir.

Azamî iki vagon veya yolcu vagonu ile yapılacak askerî nakliyat

Madde — 3

Bu kabil nakliyat, muntazam veya ihtiyarî trenlerle yapılacaktır.

Bunlar için peşin ihbara lüzum yoktur.

Maahaza, diğer hallerde olduğu gibi, bu nakliyatta da yalnız en kısa yol ihtiyar olunması mukarrerdir; yani, nakliyata tahsis olunan vagon veya vagonlar Haleb'e sevkedilmeyip yollarına transit olarak devam etmek üzere Müslimiye'de gözülecektir.

Bahusus, « Meydanı Ekbez - Çobanbey » kısmında iera olunacak nakliyat esnasında Türk askerlerinin kâffesi Müslimiyede tevakkuf edeceklerine nazaran, subaylar da dahil olduğu halde, içlerinden hiç biri Halebe gidemeyecektir. Müfrezeler Müslimiye garı muhitini terkedemeyecekler ve, burada samimî bir muhadenet düşüncesile, Fransız memurlar tarafından, erler için bir yatakhane ve subaylar için de münasib surette mefruş (karyola, şilte, masa, lâmba ilâh...) bir oda ihzar edilecektir.

Aynı suretle Fransız veya Suriyeli askerler de Türk arazisi dahilinde istasyon muhitini terkederek Türk topraklarına giremeyecekler; bununla beraber, istasyonlardan Suriye arazisine girebilecekler ve Suriye arazisinden bu istasyonlara dahil olabileceklerdir.

•••

— C —

Bağdad demiryollarının Türkiye - Suriye hududunun iki tarafındaki kısımlarında yapılacak emtia nakliyatı

Madde — 1

Bağdad demiryollarının Türkiye - Suriye hududunun iki tarafında bulunub Türkiye'ye ve Suriye'ye aid olan kısımlarında yapılacak emtia nakliyatı, mukavelenameye müzeyyel gümrük protokolu (Protokol No. 6) nun olbaddaki maddeleri ahkâmına tevfiakan iera olunacaktır.

Ankarada, otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde, iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

*Massigli
Garbiel Puaux*

SIHHÎ MESELELERE MÜTEALLİ (3) NUMARALI PROTOKOL

Yüksek Âkid Taraflar işbu protokol hükümlerini, iltihak etmiş oldukları 21 haziran 1926 tarihli Beynelmîlel Paris Sıhhiye Mukavenamesinin elli yedinci maddesine göre ve mezkûr mukavena-me hükümlerine mugayir bulunmadıkları mertebede tatbika karar vermişlerdir.

Madde — 1

21 haziran 1926 tarihli Beynelmîlel Sıhhiye Mukavenamesinin birinci maddesinde ismi geçen hastalıklara aid vakalar, müşahede olunur olunmaz, salâhiyettar ofis şefleri tarafından 9 neu madde mucibince derhal karşı tarafa tebliğ olunacaktır. Bu tebliğler 2, 3 ve 4 neu maddelerde derpiş edilen şartlar dahilinde gönderilecek etraflı malûmat ile tamamlanacaktır.

Bahis mevzuu hastalıklardan biri kara hududuna müevvir bir mıntakada zuhur eylediği takdirde hastalık, bulaşık mıntakanın bulunduğu mahallin idare makamı tarafından doğrudan doğruya komşu Hükûmetin mümasil idare makamına gönderilecek müstacel bir ihbarnameye mevzu teşkil edecektir.

Bu tebliğin, bulaşık veya şüpheli mıntakanın nazareti uhdesine mevdu sertabib tarafından tanzim olunacak bir nota şeklinde yapılması mecburidir.

Bu nota:

a - Vakaların mevcudiyeti tesbit edilip edilmediğini ve mevcudiyeti halinde tesbitin suret ve şartlarını,

b - vakaların adedini,

c - hastalığın yayılmasına karşı alınan veya alınması tasavvur olunan tedbirleri ihtiva ve irae edecektir.

Madde — 2

Kolera, veba, sarı humma veya lekeli humma yahud çiçek hastalıkları salgını ile bulaşık limanlardan veya mıntakalardan gelen kara ve deniz nakliye vasıtalarile müstahdemlerine, yolcularına veya hamulelerine karşı muktazi ve münasib sıhhi tedbirler tatbik olunacaktır. Bu tedbirler denizde azimet veya muvasalât limanlarınca, ve karada hududun münasib mahallerinde ihdas edilecek sıhhiye istasyonlarınca ittihaz olunacaktır.

1926 tarihli sıhhiye mukavenamesinin 1 nei faslının 6 nei kısmında derpiş edilen tedbirlerin ittihazını mecburî kılaacak salgınların zuhurunda limanlarla hudud boyunca veya hudud kapılarınca yolcu ve eşya münakalesi tahdid edilebilecektir. Hudud kapıları, 1926 tarihli mukavenamenin 58 inci maddesi hükümleri mucibince muvakkaten veya kısmen kapanabilecektir.

Her halde kara hududlarında alınacak sebî tedbirler ancak yukarıda mevzubahs 6 nei kısmında mezkûr şartlara göre ittihaz olunacaktır.

Madde — 3

Bir liman veya mıntakanın bulaşık olarak tanındığına müteallik ilân, 1926 tarihli mukavenenin birinci maddesinde tasrih edilmiş olan hastalıklara aid vakaların mezkûr mukavenamenin onuncu maddesi ikinci fıkrasında gösterilen şekillerde zuhura geldiği hakkında memleketin resmî sıhhiye makamlarınca sureti mahsusada yapılacak tebligata mevzu olacaktır.

Bu ilân ancak 1926 tarihli mukavenamenin 15 nei maddesinde gösterilen şartlar dairesinde ve mezkûr mukavenamenin 10 ve 11 nei maddeleri hükümleri nazarı itibara alınarak yapılabilir.

Bulaşık mahallerden gelen deniz veya kara nakliye vasıtalarile müstahdemlerine, yolcularına, yolcu eşyasına ve hamulelerine hareket limanında veya kara hududunda tatbik edilen önleyici tedbirlerin alındığı keyfiyeti şahadetnameler veya bunun yerine kaim vesikalar ile tevsik olunacaktır. Önleyici tedbirlerin tatbikinden sonra yeniden tedbir ittihazını istilzam edecek yeni vakalar zuhu-

ra gelmiş ise bu vesikalar muteber olmayacaktır. Aneak vakanın zuhura geldiği memlekette alınmış olan tedbirlerin ademi kifayeti sabit olursa bu tedbirler varılan mahalde karşı taraftan sıhhi makamlarınca ikmal ve itmam olunacaktır.

Bir taraftan Türkiyenin ve Diğer taraftan Suriyenin yüksek sıhhiye makamları, 1926 tarihli mukavelenamenin birinci maddesinde gösterilen hastalıklardan maada sair bulaştırıcı ve bulaşık hastalıkların zuhurunda, hastalığın seyri umumî sıhhat için tehlike teşkil edecek olursa, keyfiyetten birbirlerini en kısa zamanda haberdar edeceklerdir.

Sıhhiye makamları, bu hastalıklar ile salgıların seyir ve şekilleri, zuhur ettiği mahaller, ve fiyat adedi hakkında olduğu gibi bu salgıların yayılmasına karşı alınmış tedbirlere dair de müteakabilen malûmat vereceklerdir.

Bu hastalıklardan birine tutulan kimseler kara hududuna veya bir limana vardıklarında, tedavi edilmek ve muktazi tedbirlere tâbi tutulmak üzere teerid olunacaklardır. Kendilerini bu hastalıkların sirayetine maruz kılacak her hangi bir vaziyette olan veya musab olanların yakınında bulunan kimselere tatbik olunacak önleyici tedbirler muvasalat mahalline vardıklarında dezenfeksiyon, aşılama ve müşahede altına alınmaktadır.

Âkid Taraflar, müşterek hududa mücavir mahallerde sıhhi vaziyetin ister tahdid edilmiş ister umumileşmiş şekilde vahimleşmesi halinde yüksek sıhhiye makamlarının temas ve içtimalarını teğmine karar vermişlerdir.

Madde — 4

Memleketle temas payda edecek şekillerde gerek deniz gerek kara tarikle Türk ülkesinden Suriye ülkesine veya aksi istikamette geçecek olan yolu grub ve kafileleri kâfi derecede sıhhi emniyeti haiz bulunmadıkları takdirde tıbbî muayeneye tâbi tutulabilirler. Nezafet veya sıhhat vaziyetleri icab ettirdiği takdirde bu grub veya kafileler eşya ve nakliye vasıtalarıyla birlikte itlâfı haşerat amelisi ve dezenfeksiyon ilâh ... gibi önleyici tedbirlere tâbi tutulabilirler.

Temas payda etmeksizin diğer bir memlekettten sadece transit suretile geçen grub veya kafilelerin geldikleri memleketin mahallî veya yüksek sıhhiye makamları, lüzumlu gördükleri takdirde, bu grub ve kafilelerin sıhhi vaziyetlerinin iyi halde bulunduğunu mutazammın tafsilâtı rapor tanzim ve ita edebilirler.

Bu grub ve kafilelerin boğazlardan geçmesi meriyette olan sıhhi hükümlere tâbidir.

Madde — 5

İşbu protokolün kendilerine tatbik olduğu memleketlerden birinin sancığını taşıyan bilecümle gemiler alâkadarların hükmüne tâbi limanlarda seyrüsefer ettiklerinde sıhhiye patentesini hâmil bulunmağa ve bu patenteyi muvasalât limanlarında sıhhiye işlerine memur makamlara ibraz etmeğe mecburdurlar. Bu patentelerin iki Âkid Taraflar konsoloslarınca vize edilmesi mecburî olmadığı gibi bu hususta hiç bir harç dahi alınmayacaktır.

Madde — 6

Âkid Taraflar, bulaşık gemileri kabul etmek üzere ihdas ettikleri veya edecekleri teşkilât ile bu gibi teşkilâtı ve muktazi levazımı bulunan limanları hakkında birbirine malûmat vereceklerdir.

Madde — 7

İşbu protokolün tatbik edildiği memleketlerden birinin sancığını taşıyan ve bu memleketlerden birinin veya diğerinin sularında hamuleli veya hamulesiz olarak seyrüsefer eden gemilerle limanlarına uğrayan gemiler, hareket ve muvasalat limanları neresi olursa olsun, millî gemilerin tâbi oldukları rüsum ve tekâliften maadasına tâbi tutulmayacaklardır. Mensub oldukları memlekette bu gemilere verilen resmî sertifikalar ve vesikalar diğer memleket idaresince tahsil olunacak

sıhhiye rüsumu için, esas teşkil edecek ve bu sertifikalar veya vesikalar sıhhiyeye müteallik her türlü muamelâtın ifasında mamulünbîh olacaktır.

Madde — 8

İşbu protokolün tatbik edildiği memleketlerin sıhhiye makamları resmî neşriyatlarla sıhhiye bültenlerini muntazaman birbirlerine göndereceklerdir.

Ankarada, otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

Massigli
Gabriel Puauz

HUDUDA MÜTEALLİK (4) NUMARALI PROTOKOL

Birinci fasıl

Madde — 1

Yüksek Âkid Taraflar bu günkü tarihte Ankara'da akdedilen Dostluk ve İyi Komşuluk Mukavelenesindeki vecibelere atfen,

işbu protokolda tesbit edilen şartlar dahilinde mütekabil taahhüdlerinin ifasını ve Mukavelenenin (7) nei maddesinde tayin edilen hudud muntakasında zuhur edebilecek ve hudud münasebetlerinin ahengini ihlâl eder mahiyette olacak her hâdise veya nizan hallini teğmin hususunda mutabık kalmışlardır.

İkinci fasıl

Hudud makamları

Madde — 2

Bu hususta Yüksek Âkid Taraflar birinci fasılda tayin olunan vecibeleri kendi mesuliyetleri tah-tında ifaya :

Türkiye Cümhuriyeti tarafından :

Birinci derecede : Kaymakamları veya vekillerini,

İkinci derecede : Valileri veya vekillerini,

Suriye Cümhuriyeti tarafından :

Birinci derecede : Mesalihi hassa zabitlerini veya vekillerini,

İkinci derecede : Fransa Cümhuriyeti Âli Komiseri Delegelerini veya vekillerini,

memur etmek hususunda Suriye Cümhuriyeti namına Âkid olan Yüksek Tarafın işbu hudud makamlarının unvanlarında yapacağı değişiklikler kaydi ihtirazisile mutabık kalmışlardır.

(10) neu maddede derpiş olunan diploması tarikile tebliğ haricinde hudud makamlarından her biri bir hudud mevkiine yeni bir memur nasbı veyabir vekil tayini keyfiyetini mukabil hudud makamlarına en kısa müddet zarfında doğrudan doğruya bildirecektir.

Madde — 3

(2) nei maddede zikrolunan makamlar işbu Protokol ile tesbit edilen şartlar dahilinde tedkike me-

mur oldukları hâdise ve nizaların hallini teğmin zımında münavebeten Türkiye ve Suriye topraklarında içtima edeceklerdir.

A - Birinci derecedeki makamlar : Her ayın ilk haftasında.

İşbu makamlardan her biri hudud muntakasında asayişe memur teşekküllerden birine dahil ve istişari reyî haiz bir subayı ve bir tercüman kâtibi refakatinde bulundurmak hakkını haiz olacaktır.

Birinci derecede makamlar birinin veya diğerinin talebile fevkalâde içtimalar akdedebileceklerdir. Hudud makamlarının müretteb içtiman gününü, saatini, mahallini ve içtima ruznamesini her içtimadan evvel ve (48) saatten aşağı olmayacak bir mühlet zarfında tahriren bildirmeleri muktazidir. Hudud makamları, lüzumu takdirinde birinci derece içtimamda müştekileri, mağdurları, şahidleri ve alâkadarlar tarafından çağırılan mutahassısları istima edebileceklerdir.

B - İkinci derecedeki makamlar : Senede iki defa.

İkinci derece hudud makamları istişari reyî haiz olmak üzere refakatlerinde müsavi miktarda subay veya amme hizmetleri memuru ve kendilerine lüzumlu olan kâtib ve tercümanlar bulundurabileceklerdir.

Mezkûr makamlar müretteb içtimadan lâakal on beş gün evvel içtiman günü, saati ve mahalli hakkında mutabık kalacaklar ve refakatlerindeki zevatın isim ve unvanlarını ve içtima ruznamesini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Hudud makamları içtimalarından her biri için ikisi fransızca, ikisi türkçe olmak üzere dört aslı nüshadan ibaret birer zabıtname tanzim eyliyeceklerdir.

Madde — 4

Birinci derece hudud makamları lüzumu olan tahkikat mahallerinde yapmağı müttefikan kararlaştırabilirler. Mahallen tahkikat hududun iki tarafında birer kilometrelik bir muntakaya munhasır olacaktır.

Tahkikat için lüzum hâsıl olduğu takdirde hudud makamları müştekileri, mağdurları, şahidleri ve ihtilâfta alâkadar taraflarca çağırılan mutahassısları refakatlerine alabileceklerdir. Tahkikatın neticeleri biri arabca veya fransızca, diğeri de türkçe iki aslı nüsha olarak tanzim edilen bir zabıtnameye dercolunacaktır.

Mâni vukuunda hudud makamı bu içtimalarda isim ve unvanları mukabil makama evvelece tebliğ edilecek olan bir subay veya memur tarafından mahallinde temsil edilebilecektir.

Madde — 5

Bileümle hudud hâdise ve ihtilâfları, mutazarır tarafı temsil eden birinci derece hudud makamlarınca komşu memleket hudud makamlarına yazı ile bildirilecektir.

Ancak bu suretle işar edilen hâdise ve ihtilâflar, iki tarafın muhtelif derecedeki makamları arasında teati olunan mübaharelerde nazarı itibare alınacaktır.

Madde — 6

Üçüncü maddede tayin olunan makamların faaliyetleri arasuda ahenk tesis etmek üzere Yüksek Âkid Taraflar, iki taraftan her birinin müsavi miktarda mümessillerinden mürekkeb bir Türkiye - Suriye Daimi hudud komisyonu teşkil edeceklerdir.

Bu teşekkül senede en az bir defa ve ahval icab ettirirse daha fazla olmak üzere münavebeten Türkiye ve Suriyede içtima eyliyecektir.

Davet müstakbel içtimam vuku bulacağı memleket toprağındaki mafevk makam tarafından yapılacaktır.

Yüksek Âkid Taraflar içtimam mahal ve tarihini diploması tarikle tesbit edecekler; içtima için tayin olunan tarihten en az bir ay evvel murahhaslarının isim ve unvanlarını ve toplantının ruznamesine koymak istedikleri meseleleri aynı tarikle yekdiğerine tebliğ eyliyeceklerdir.

Türkiye - Suriye Daimî hudud komisyonunun ilk içtimar işbu protokolün meriyete vazından itibaren azamî altı ay sonra Türk toprağında akdedilecektir.

Daimî komisyon birinci ve ikinci derece hudud makamları arasında haklarında itilâf hâsıl olmayan hudud meselelerini müslihane halle gayret edecek; aynı zamanda hudud üzerinde intizam ve asayiş en iyi şartlar dahilinde teğmin zmnında alınmasını müfid addedeceği tedbirleri temsil edilen Hükûmetlerden her birinin tasvibine arzeyecektir.

Madde — 7

Birinci ve ikinci derece hudud memurları ve onlara muavenet ve refakat eden müstahdemler, hududda hüviyetlerini bildirdikten sonra, mukarrer içtımın vukubulacağı komşu toprağa serbestçe gireceklerdir.

Bu birinci ve ikinci derece içtımalara iştirak eden memurlar toplantılara üniforma ve silâhla gitmek ve iştirak etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde — 8

Yüksek Âkid Taraflardan her biri işbu protokol hükümlerinin icrası dolayısıyla kendi toprağında memuren bulunan eşhasa bilhassa seyahatleri, ibateleri ve menafii temsil ettikleri memleket makamlarile irtibat vasıtaları teğmini hususunda muktazi yardımda bulunacaktır.

Madde — 9

Müştekiler, mağdurlar, şahidler ve ihtilâfda alâkadar tarafların tayin ettikleri mutahassısların bir hudud içtımarn esnasında istima edilmek üzere komşu memlekete girmeleri için kendilerini davet eden hudud makamı tarafından şahsa verilen ve mukabil makam canibinden vize edilen bir lesepaseyi hamil olmaları muktazidir.

Lesepase hamili hiç bir imtiyaz veya muafiyetten müstefid değildir; ancak şahsî ihtiyaçları için gümrük rüsumundan ve diğer resimlerden muaf olarak beraberinde ceman beş kilogramı tecavüz etmeyen siklette erzak ve tütün götürülebilecektir.

Madde — 10

İşbu protokolün meriyete girdiği tarihten itibaren iki aylık bir müddet zarfında Yüksek Âkidler hudud makamları sahiblerinin isim ve ünvanlarını, müstemirren buldukları mahalli faaliyetleri sahasını, hudud içtımalarının akdedileceği mevkilerin isimlerini ve bilhassa eşhasın teslim, emvalin iade ve hudud makamları muhaberelerinin teati olunacağı ve kuryelerin telâki edeceği yerlerin zikri suretile hudud kapılarının listesini diplomasi tarikile yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

İkinci maddenin son fıkrasında derpiş olunan tebliğin teyidi mahiyetinde olmak üzere bir hudud mevkiinde her memur tebdili keyfiyeti iki aylık bir müddet zarfında diplomasi tarikile ihbar edilecektir.

Üçüncü fasıl

Hudud mntakasında umumî asayiş ve emniyet

Madde — 11

Yüksek Âkid Taraflar diğer Tarafın rejimi veya emniyeti aleyhine müteveccih veya onun hâkimiyet hukukunu ihlâl edecek mahiyeti haiz fiilleri hazırlamak üzere hudud mntakasından istifade edecek olan bilecümle eşhasın hareketlerine her birinin kendi toprağında kendi takdirine bırakılan muvafık tedbirlerle mani olmağı karşılıklı olarak taahhüd ederler.

Madde — 12

Salâhiyettar hudud makamları hudud mntakasında diğêr Tarafın rejimi veya emniyeti aleyhine müteveceih fiiller irtikâbi gayesile bir veya müteaddid eşhas tarafından hazırlıklar yapıldığına muttali oldukları takdirde derhal birbirlerini bundan haberdar edecekler ve bu hususta elde edebilecekleri bileümle malûmatı yekdiğerine bildireceklerdir.

Mezkûr makamlar, her ne mahiyette olursa olsun arazileri dahilinde işlenen ve faillerinin komşu memlekete ilticası imkânı bulunan bileümle şekavet fiillerini karşılıklı olarak yekdiğerine bildireceklerdir.

İki memleketten her birinin makamları gerek bu tecavüzlerin önüne geçmek, gerek faillerinin hududu aşmalarına mâni olmak için bileümle faideli tedbirleri ittihaz edeceklerdir; bu hususta alınacak tedbirler, lüzumunda, hudud içtimasında müttefikân tesbit edilebilecektir.

Madde — 13

İki Taraftan biri kendi hudud mntakasında emniyet harekâtına girişmeği kararlaştırdığı takdirde, lüzum görürse, diğêr Tarafı, hudud makamları vasıtasile keyfiyetten haberdar edebilecek ve bu Taraf da işbu harekâtın muvaffakiyeti için faideli addedeçeği bileümle tedbirleri ittihaz eyliyecektir.

Bu suretle tesbit edilen tedbirler bu husuta akdedilecek hudud içtimasının zabıtnamesine dercedilecektir.

Madde — 14

Yüksek Âkid Taraflar hududu münferiden veya müçtemian hareket eden müsellâh eşhasın taarruzlarına karşı daimî surette himaye etmek maksadile her cinsden tabancalar ve revolverler de dahil olmak üzere silâh veya harb mühimmatı taşıyan her şahsın hududdan içeri girmesini men zımında bileümle faideli tedbirleri ittihaz eylemeyi taahhüd ederler. Bu husuta müttehadz bileümle tedbirler veya teşriî kararlar diğêr Tarafa tebliğ olunacaktır.

Hududun her İki Tarafında beşer kilometrelik bir mntakadaki her mevki (pazubend, bakır levha ... ilâh gibi) bir alâmeti farikayı hâmil olan azamî dört silâhlı muhafız bulundurulabilecektir. Şurası mukarrerdur ki bu muhafızlar mesul makamlar tarafından tayin olunacak ve topraklarında mukim buldukları Devletin tabiiyetini en az on senedenberi iktisab etmiş olan ahali arasından intihab edilecektir.

İşbu maddenin hükümleri ne askerî teşekküllere, ne de amme hizmetlerinin askerileştirilen müstahdemlerine tatbik olunmayacaktır.

Madde — 15

Her hangi bir yanlışlığa mahal kalmamak üzere Yüksek Âkid Taraflar askerî teşekküllerin yapacakları atış talimlerinin hududun iki tarafında beşer kilometrelik bir mntakada ancak bu maksadla tertib edilen endahat meydanlarında ve bir subayın kumandası altında vukubulabileceğini kararlaştırmışlardır.

Madde — 16

Hudud mntakası dahilinde irtikâb edilen bileümle cinayetlerin ve şekavet hareketlerinin faille-rile işbu mntaka haricinde irtikâb olunan bilûmum cinayetlerin ve şekavet hareketlerinin bu mntakaya iltica eden failleri alâkadar makamlar tarafından derhal tevkif edilecekler ve bu makamlar zararların tazmini için bütün tedbirleri ittihaz eyliyeceklerdir. Suçlular cinayetin irtikâb edildiği Devlet tebaasından oldukları takdirde bu Devletin birinci derece makamlarının tahrirî talebi üzerine başka bir muamele yapılmaksızın teslim olunacaktır; bu talebname işbu protokola merbut (1)

numaralı lâhikayı teşkil eden nümuneye muvafık olacaktır; teslim talebnamesine intizaren suçlu mevkuf tutulacak veya nezaret altına alınacaktır; bu mevkufiyet veya nezaret altına alınma üç ayı tecavüz edemeyecektir.

Suçlular arazisine iltica ettikleri Devletin tebaasından oldukları takdirde bu memleketin kanunlarına tevfiikan orada takib edileceklerdir. Bu halde cinayetin kendi toprakları dahilinde irtikâb edildiği Devlet makamlarının, adli takibatı teshil edebilecek takdir unsurlarını hudud tarikile vermeleri muktazidir.

Her iki takdirde hudud makamları işbu takibat neticesinden yekdiğerini haberdar edeceklerdir.

Her ne suretle olursa olsun tabiiyet iktisabı bir şahsın iadesi talebini istilzam eden cürmün ikandan sonra vaki olmuş ise aşağıda tayin olunan usule tevfiikan iade talebine karşı defi olarak kullanılamaz.

Madde — 17

Mahallî mevzuatla menedilmiş olan silâhlarla ifsad edici mahiyetteki vesika ve alâmetler müstesna olmak üzere hudud rejimi usulüne tevfiikan teslim olunan bir suçlunun tevkifi esnasında yedinde bulunan bileümle şahsî eşya, emtia ve hayvanlar teslim anında komşu hudud makamlarına tevdi olunacaktır.

Bu şartlar dahilinde vuku bulan her teslim bu hususta salâhiyeti haiz memur tarafından verilen bir makbuz mukabilinde yapılacaktır.

Madde — 18

Hudud muntakasında yapılan her silâh veya mühimmat zaptı, mücrimin komşu Devletin tebaasından olması veya bu Devletin arazisinde müstemirren mukim bulunması takdirinde, birinci derece komşu hudud makamına tahriren bildirilecektir.

Madde — 19

Şekavet hareketlerinin faileri her hal ve kârda hudud muntakasından uzaklaştırılacak ve bade-ma bu muntakada oturmağa mezun olmayacaklardır.

Madde — 20

Pasaport, hudud vesikası veya lesepase gibi usulüne muvafık bir vesika ile mezun olmaksızın hududu geçecek olan her şahıs tevkif edilecek ve mahallî kanunlara muhalif hareket etmiş olduğu takdirde adli takibata uğrayacak ve mahkûm edilebilmiş olacağı cezanın hitamında geldiği memleketin hudud makamlarına veya bu hususta salâhiyettar hudud memurlarına makbuz mukabilinde teslim olunacaktır.

Madde — 21

Münferiden veya müçtemian komşu memlekettten gelip iltica arzusu izharı suretile iki taraftan birinin hudud muntakasına girecek olan eşhas iltica mahallinin hudud makamları tarafından derhal tevkif ve silâhlarından teerid edilecekler ve (20) nci maddede muayyen şartlar dahilinde menşе memleketlerine çevrilmedikleri takdirde hudud muntakası haricine naklolunacaklardır. Bu mülteciler için hudud muntakasına duhul memnu kalacaktır.

Mültecilerin terkettikleri memleketin hudud makamları, işbu maddeyi tatbikan müttehaz silâhtan teerid ve tebid tedbirlerinden kendisine iltica olunan memleketin mukabil makamları marifetile haberdar edileceklerdir.

Madde — 22

Yüksek Âkid Taraflardan her biri diğer Tarafın arazisinde sakin eşhasın kendi topraklarına rauhaceretini hiç bir veçhile teşvik etmemegi taahhüd eyler.

Madde — 23

Türk makamlarile Suriye makamları ve onların murakabesi altındaki siyasî teşekküller filen diğer Devletin toprağında bulunan bu Devlet tebaasile ancak salâhiyettar hudud makamları vasıtasile münasebata girişebileceklerdir.

Madde — 24

Devlet veya ferdlere aid olup gayri meşru bir surette sahiblerinden alınmış hayvanat veya eşya, komşu hudud mntakasında bulunduğu takdirde teşhis veya tasarruf itibarile hiç bir ihtilâf mevzubahs değil ise, diğer Taraf makamlarına makbuzla iade edilecektir.

İşbu madde ile tayin edilmiş olan hudud usulü, tağayyüb edip veya yanlışlıkla hududun öte tarafına sevkolanup komşu hudud mntakasında bulunan hayvanların iadesine de kabili tatbiktir. Bu vaziyette gümrük idaresinin takdir salâhiyeti tamdır.

Yukarıda tayin olunan usule tevfikan hayvanat veya eşyanın iadesi dolayisile hiç bir resim veya tazminat istifa edilmeyecektir; ancak işe ve muhafaza masrafları mal sahibine raci olacaktır.

Dördün cü fasıl

Hudud muafiyetleri

Madde — 25

İşbu fasılın hükümleri Türkiye - Suriye hududunun her iki tarafında beşer kilometrelik bir mntakaya tatbik olunacaktır.

Bu mntakada sakin olup işbu protokolün imzası tarihinde hududun bir veya diğer tarafında mülkleri ve hayvanlarını otlatma ve sulama ve topraklarında ziraat hakları bulunan komşu Devlet tebaası eskisi gibi haklarından istifadeye devam edeceklerdir.

Bu hudud sakinleri, topraklarını işletme ihtiyacı için bir hudud vesikası ibrazı suretile hududu serbestçe geçebilecekler ve bu vesikada tasrih edilen yolu takiben mülklerine gidebileceklerdir.

Bunlar işbu beş kilometrelik mntaka sınırları dahilinde hayvanlarını, sürülerinin yavru ve mahsulâtını, mülklerini işletmeğe mahsus ziraî alât ve edevatı, arabalarını, tohumlarını, arazilerinin mahsullerini hiç bir gümrük, ray veya sulamarüsümü ve yahud komşu araziye duhule mahsus diğer her hangi bir resim tesviye etmeksizin hududun bir tarafından diğer tarafına geçirebileceklerdir.

Bu hudud sakinleri mallarının bulunduğu memlekette meri bileümle vergilere ve tekâlif sisteminde vukubulabilecek tacilâtın sonradan ihdas edebileceği vergilere tâbi tutulacaklardır. Ancak hududun diğer tarafına nekledecekleri topraklarının mahsulleri ile sürülerinin yavru ve mahsulâtı için, gümrük protokolünün 15 ilâ 23 neü maddelerinde musarrah muamelelerin ifası kaydile, alâkadar memleket dahilinde işbu mahsullerden gerek istihsal, gerek tedavül, gerekse istihlâk hususlarında tarholunan bileümle tekâlif ve rüsumdan muaf olacaklardır.

İşbu emlâkin işletilmesine yarayan hayvanat veya ziraî alât ve edevat için matruh vergi ve resimler sahibinin tebaasından bulunduğu memleket idaresine tediye olunacaktır.

Komşu memleket tebaasına aid emlâk grupları kısmen (5) kilometrelik mntaka dahilinde kısmen de hududdan itibaren (10) kilometreyi tecavüz etmeyen bir mesafeye kadar mezkûr mntakanın ötesinde kâin buldukları takdirde işbu fasıl hükümleri onlara ikinci derece hudud makamlarının karare ile tatbik olunacaktır. Bu hususta ve haklarının sukutuna mahal kalmamak üzere alâkadar mal sahiblerinin bu günkü tarihte imzalanan Dostluk ve iyi komşuluk mukavelenamesinin meriyete

vazından itibaren altı aylık bir müddet zarfında mallarının bulunduğu mahallin birinci derece hudud makamına arazi parçalarının tarifini mübeyyin bir talebname vermeleri muktazidir.

Şu kadar varki komşu Devlet tebaasının halen istifade ettikleri hudud muafiyetlerinin işbu madde hükümlerine rağmen mükteleb haklar teşkil etmesi hususunda mutabık kalmıştır.

Sarı insan, hayvan ve nebatat hastalıkları vukuu halinde iki Hükümet alâkadar memlekette vazdedilen hususî tedabiri sıhhiyeyi ve idhalât ve ihracat memnuiyetlerini yukarıda muayyen hudud muafiyetlerinden istifade eden mıntaka dahilinde tatbik etmek hakkını muhafaza ederler.

Madde — 26

25 nci maddede derpiş edilen hudud muafiyetlerinden müstefid mülk sahiplerine aid bulunan sürüleri (5) veya (10) kilometrelik mıntakadaki tarlalarında otlatmak üzere hududun diğer tarafına geçecek olan çobanlar hayvanların adedini, hududu geçmek için tâbi oldukları rejimi, gittikleri mıntakayı ve hayvanların otlatılacakları araziye gösteren bir vesikayı hamil olmak mecburiyetindedirler.

Madde — 27

(4) ncü fasılda muayyen hudud muafiyetlerinden istifade bahşeden hukuka sahib eşhasın talebi üzerine kendi mesuliyetleri tahtında :

a - (5) veya (10) kilometrelik mıntaka dahilinde kâin arazilerinin işletilmesine hadim ziraî alât ve edevatı veya hayvanatı sevk ve idareye memur ziraat işçilerine,

b - (25) ve (26) ncı maddelerde muayyen rejime tâbi olarak işbu hududda kabul edilen sürülerinin çobanlarına,

c - Onların iş başlarına, çiftçilerine veya ortaklarına hudud vesikaları verilebilecektir.

Madde — 28

Hudud muafiyetleri :

a - İşbu muafiyetleri haiz eşhasın kanunî mirasçılara;

bunlar lâzımgelen vesaiki ibraz ederek mirasçı sıfatlarını isbat edeceklerdir.

b - Gayrimenkul mülkiyetin intikalinde bir taraftan Türk kanunlarının, diğer taraftan Suriye kanunlarının tahmil ettiği ihtirazî kayidler mahfuz olmak üzere, (5) veya (10) kilometrelik mıntakada bulunmaları sahiblerinin hudud muafiyetinden istifadelerini intaç eden gayrimenkul malların ivazlı veya ivazsız temlik tarikile mefruğunlehlere tanınacaktır.

Madde — 29

Hudud vesikalarile hayvanların veya sürülerin evvelki maddelerde muayyen şartlar dahilinde hududu geçmelerine müteallik varakalar hudud rejiminden müstefid mülk sahiplerinin sakin buldukları mahallin birinci derece hudud makamları tarafından meccanen verilecektir.

Hudud vesikalarının işbu protokolün (2) ncı lâhikasını teşkil eden nümuneye muvafık olması mecburidir.

Bu vesikalar ancak komşu memleketin hudud makamı tarafından vize edilmiş bulunduğu takdirde muteber olacaktır.

Vesikalar nama muharrer ve şahsa mahsus olacak ve sahibinin fotoğrafını havi bulunacaktır. Vesikaların meriyet müddeti bir sene olacaktır.

Hudud vesikaları sahiblerinin hududu geçmeğe mezun oldukları hudud kapılarını veya geçiş noktalarını zikredecektir.

Hudud vesikası almağa müstahak eşhasın listesi teşrinisani ayında birinci derece hudud içtimanda tesbit edilecektir.

Birinci derece hudud makamları arasında mutabakat hâsıl olmadığı takdirde ihtilâf iki memleketin ikinci derece makamlarına arz olunacak ve bu makamlarca karara raptedilecektir.

Müteakib seneye aid hudud vesikalarının her sene kânunuevvelinin 31 inden evvel tevzi edilmesi

muktazidir.

28 nci madde ile derpiş edilen şartlar dahilinde hudud muafiyetlerinin intikali bali müstesna olmak üzere cari sene için hudud vesikalari verilmeyecektir.

Bir hudud vesikasının istirdadına ancak birinci derece hudud içtimasında karar verilebilecektir; istirdad sebepleri içtima zabıtnamesinde zikredilecektir.

Beşinci fasıl

Hududu geçme

Madde — 30

Hudud ancak hudud kapılarından veya geçiş noktalarından geçilebilir :

a - 25 nci madde ile müteakib maddelerde tayin edilen hudud rejiminden müstefid olanlar için hudud kapılarından veya geçiş noktalarından :

bu rejime tevfikan hududdan geçecek zirai işletme levazımının müfredatlı bir listesinin hudud mevkiinden geçerken tevdi muktazidir.

b - Bilûmum emtia için yalnız hudud kapılarından.

Bu hususta ve hudud üzerinde meşru ticareti kolaylaştırmak maksadile, Yüksek Âkid Taraflar, hudud kapıları haricinde emtia giriş ve çıkışını menetmeği müteakiben teahhüd eylerler; ika olunan suçların cezalandırılması ve bu babta lâzım gelen tedbirlerin ittihazı Yüksek Âkid Taraflardan her birine racidir.

Yüksek Âkid Taraflar hudud kapılarının mevkiilerini müteakiben tayin edeceklerdir. Hudud kapılarının her iki tarafta birer karakol tarafından muhafazası muktazidir; bu kapılar (12) den aşağı olmayacaktır.

Karakol yerleri, işbu protokolün ihtiva ettiği ahkâmın tam bir şekilde tatbiki hususunda iki memleket makamının arzularını karşılayacak bir şekilde seçilecektir.

Yüksek Âkid Taraflar geçiş noktalarının mevkiilerini de aynı şartlar dahilinde tesbit edeceklerdir.

Geçiş noktalarının adedi altmıştan fazla olamayacaktır; bunların her biri imkânlar dairesinde sabit veya seygar bir kontrole tâbi olacaktır.

Altıncı fasıl

Müteferrik hükümler

Madde — 31

Her sene şubat ve ağustos aylarında Daimî hudud komisyonundaki Türk ve Suriye murahhas heyetleri reisleri hudud makamlarının geçen altı ay zarfındaki faaliyetinin neticelerini birbirine tebliğ edeceklerdir.

Bu hususta reislerden her biri kendisini alâkadar eden işler için:

- 1 - Makbuz mukabilinde geri çevrilen eşhasın isimlerini mübeyyin bir cedvel,
- 2 - hudud rejimi usulüne tevfikan teslim olunan eşhasın isimlerini mübeyyin bir cedvel,
- 3 - hudud hâdiselerini mübeyyin bir cedvel,
- 4 - yapılan iadeleri mübeyyin bir cedvel tanzim edeceklerdir.

Bu cedveller her hudud vakası için: Onları tedkik etmiş olan birinci ve lüzumunda ikinci derece makamları ve bu hususta işbu makamların teati ettikleri muhaberelerin numara ve tarihlerini zikredeceklerdir.

Madde — 32

Şurası mukarrerdir ki otlak ve yaylak hakkına müteallik hükümler mülğadır.

Ankarada otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

Massigli

Gabriel Puaruz

Tevkiî ve teslim talebi
Demande d'arrestation et de livraison

Memuriyeti

Poste de

Maznunun ismi :

Nom de l'inculpé :

Maznunun pederinin ismi :

Nom du père du l'inculpé :

Maznunun validesinin ismi :

Nom de la mère de l'inculpé :

Doğduđu yer :

Lieu de naissance :

Doğduđu tarih :

Date de naissance :

Maznunun tabiiyeti :

Nationalité de l'inculpé :

Vakanın tarihi :

Date de l'incident :

Vakanın mahalli :

Lieu de l'incident :

Vakanın nevi :

Nature de l'incident :

Vakanın hulâsası :

Résumé de l'incident :

Maznunun firar istikameti :

Direction prise par l'inculpé :

Maznunun iltica etmesi muhtemel olan yer :

Lieu de refuge probable de l'inculpé :

Maznunun tevkifi ve teslimini talep ederim.

Nous demandons l'arrestation et la livraison de l'inculpé

İmza :

Signature :

İhtarlar :

Observations :

1 - Bu ilk malûmat lâhika olarak da itman olunabilir.

2 - Hüviyeti tesbit edilemeyen maznunların izleri talebin hemen vukuunda teslim alınacaktır. Taharriyat neticesi süratı mümkün ile talep eden memuriyete gönderilecektir.

3 - Maznunun hüviyeti ve mahalli ilticası meçhul bulunduğu halde serian tahkikat icrasile neticesi talep eden memuriyete bildirilecektir.

1 - Ces premiers renseignements pourront être complétés ultérieurement.

2 - Les traces des inculpés dont l'identité n'a pu être établie seront prises dès réception de cette demande; le résultat des recherches sera adressé le plus tôt possible à l'autorité réclamante.

3 - Si le refuge et l'identité de l'inculpé sont inconnus une enquête sera effectuée sans retard et le résultat communiqué à l'autorité réclamante.

Demande d'arrestation et de livraison
Tevkif ve teslim talebi

No.

Poste de
Memuriyeti
Nom de l'inculpé :
Maznunun ismi :
Nom du père du l'inculpé :
Maznunun pederinin ismi :
Nom de la mère de l'inculpé :
Maznunun validesinin ismi :
Lieu de naissance :
Doğduđu yer :
Date de naissance :
Doğduđu tarih :
Nationalité de l'inculpé :
Maznunun tabiiyeti :
Date de l'incident :
Vakanın tarihi :
Lieu de l'incident :
Vakanın mahalli :
Nature de l'incident :
Vakanın nevi :
Résumé de l'incident :
Vakanın hulâsası :
Direction prise par l'inculpé :
Maznunun firar istikameti :
Lieu de refuge probable de l'inculpé :
Maznunun iltica etmesi muhtemel olan yer :

Nous demandons l'arrestation et la livraison de l'inculpé
Maznunun tevkifi ve teslimini talep ederim.

Signature :
İmza :

İhtarât :

1 - Bu ilk malûmat lâhika olarak da itmam olunabilir.

2 - Hüviyeti tesbit edilemeyen maznunların izleri talebin hemen vukuunda teslim olunacaktır. Taharriyat neticesi sürati mümkün ile talep eden memuriyete gönderilecektir.

3 - Maznunun hüviyeti ve mahalli ilticası meçhul bulunduğu halde serian tahkikat icrasile neticesi talep eden memuriyete bildirilecektir.

Observations :

1 - Ces premiers renseignements pourront être complétés ultérieurement.

2 - Les traces des inculpés dont l'identité n'a pu être établie seront prises dès réception de cette demande; le résultat des recherches sera adressé le plus tôt possible à l'autorité réclamante.

3 - Si le refuge et l'identité de l'inculpé sont inconnus une enquête sera effectuée sans retard et le résultat communiqué à l'autorité réclamante.

*Hudud vesikası**Carte frontalière*

No.

No.

İsmi :

Photographie
du
titulaire

Şöhreti :

Noms :

Sinni :

Prénoms :

. köyünden

Agé de

. de vaki

du village

emlakine, [1]

est autorisé à se rendre, accom-

.

pagné de [1]

ile beraber, [2]

.

.

de son habitation située à . . .

geçerek, gitmeğe mezundur.

.

.

à ses propriétés situées à

(.) kaymakamı

. en passant

tarafından vize edilmiştir.

par [2]

Tarih : (İmza)

.

[1] *Refakatindeki eşhas ve hayvan adedi.*[1] *Nombre de personnes et d'animaux.*[2] *Geçeceği kapu ve geçid isimleri.*[2] *Indiquer les portes ou points de passage.*

Vize edilmiştir.

Visé par nous, officier fronta-

Hudud subayı :

lier de

.

le signature

VETERİNER MESAİLE MÜTEALLİK (5) NUMARALI PROTOKOL

Madde — 1

Hayvanların ve menşei hayvanî olan mahsullerin ve sarı hayvan hastalıklarının intişarına sebep olabilecek maddelerin Âkid Taraflardan biri arazisine idhali aşağıdaki veteriner hudud kapılarına inhisar etmiştir.

Nuseybin - Kamışlı

Birecik - Carablus

Çobanbey - Haleb (Müslimiye)

Kilis - Azaz

İslahiye - Haleb (Müslimiye)

Reyhaniye - Kasrülbenat

Yayladağı (Ordu) - Elmafrat

Âkid Taraflar arasında anlaşmak suretile bu hudud kapıları aded ve mevki itibarile tadil edilebilecektir. Buna inzimamen, hayvanat aşağıdaki üç geçiş noktasından hududu geçebilecektir:

Derbesiye

Resülâyn

Telabyad

Bunlara mecburî surette terfik edilecek olan sıhhat şehadetnamesi melefuf mœdeller mucibince tanzim edilecek ve bilhassa sevk mahallini zikredecektir.

Madde — 2

İhracata veya transite tahsis edilen hayvanlara ve menşei hayvanî olan mahsullere, bir Devlet veterineri veyahud Devlet tarafından bilhassa bu işe salâhiyetli kılınmış bir veteriner tarafından verilmiş bir sıhhat veya sağlık şehadetnamesi terfik edilecektir.

Alâkadar makamlar tarafından verilen menşe şehadetnamesi sıhhat veya sağlık şehadetnamesinin tanzimine esas olacaktır.

Madde — 3

Sıhhat veya sağlık şehadetnamesi :

1 - Canlı hayvanlara aid (Model No. 1)

2 - Hayvanî menşeli mahsulâta aid (Model No. 2)

Olduklarına göre her birine mahsus hususî nûmunelere tevfikân tanzim olunacaktır.

Beygir einsine aid şehadetnameler her beygir için ayrı ayrı olacaktır. Diğer einsler için (tuyur dahil) (erkek ve dişi damızlıklar hariç) müşterek şehadetname tanzim edilecektir.

Boynuzlu büyük hayvanlara damga vurulacak ve şehadetnamede vurulan marka mezkûr bulunacaktır.

Sıhhat veya sağlık şehadetnamelerinin muteberlik müddeti azamî on beş gün olarak tesbit edilmiştir.

Madde — 4

Sıhhat şehadetnamesi, hayvanların teker teker salim olduklarını ve menşelerinden itibaren ve bu menşein 20 kilometre yarım kutrundaki sahada :

A) Sığır vebası, sarı zatülcenbi verriçi muhitî hastalıklarının bir senedenberi hüküm icra etmediğini,

B) hummayı kulâî' koyun ve keçi çiçek hastalıkları, sarı keçi zatülcenbi verriyesi, tuyurun difteri, kolera ve veba hastalıklarının 60 gündenberi hükümsürmemiş olduğunu, tasdik etmesi lâzımdır.

Madde — 5

Sığır vebası ve zatülcenbi verriei muhiti - sığır vebası ve yahud zatülcenbi verriei muhiti hastalıklarından birisi, Âkid Taraflardan birinin arazisinde baş gösterdiği takdirde, diğer Taraf (Kendi memleketindeki sağlık zabıtası nizamnamesine tevfikan) sirayet tehlikesi zail oluncaya kadar, hayvanların ve menşei hayvanî mahsullerin veya sirayet vasıtası olabilecek maddelerin idhalini men veya tahdid etmek hakkını haizdir.

Ruam - İhraç edilecek beygir cinsi hayvanların hepsi malléine edilecek ve malléination şahadetnamesinde malleine tatbik edildiği tarih ile kullanılan usul yazılmış olacaktır. Malléination şahadetnamesinin müteberlik müddeti bir ay olarak tesbit edilmiştir.

Kuduz - İhraç edilecek hayvanların bu hastalığın sirayetine maruz kalmamış oldukları şahadetname mezkûr bulunacaktır.

Uyuz - Bir köyde uyuz vakası müşahede edildiği takdirde bu köyün işbu hastalıktan müteessir olan hayvan cinsi için hastalık zail oluncaya kadar şahadetname verilmeyecektir.

Durin - İhracat esnasında tek tırnaklı hayvanların salim oldukları ve bunların menşelerinde ve menşelerinin 20 kilometre yarım kutrundaki civarında en az 40 günden beri durin vakasına tesadüf edilmediği, sıhhat şahadetnamesinde tasdik edilecektir.

Hayvan veremi — İdhal edilecek demizliğa mahsus sığırların azamî 6 ay evvel tüberküline edildiğini beyan eden ayrı şahadetname ile mücehhez olmaları lâzımdır.

Antraks — Aşılammamış hayvanlar 48 saat müşahede altında bulundurulabilecektir.

Hudud geçiş noktaları birbirine yakın olduğu takdirde ihraç edilecek hayvanatın kontrolü, ihracat yapan Devlet arazisinde ve bu Devlet veterinerinin müvacehesinde idhalâte Devlet veterineri tarafından iera edilecektir.

Alâkadar iki veteriner tarafından bir sarî hastalık teşhis edildiği takdirde hayvanlar ihracatı yapan Devlet veterinerinin nezareti altında karantinaya tâbi tutulacak ve bu hayvanların idhaline ancak iki memleketin veteriner idareleri arasında mutabakat hâsil olduğu zaman müsaade edilecektir.

Madde — 6

Hudud geçiş noktaları birbirinden çok uzak olduğu takdirde, hayvanların kontrolü idhalâte Devlet veterineri tarafından yapılacak ve hayvanların sevki ancak sarî bir hastalık müşahede edildiği takdirde durdurulabilecektir.

Böyle bir hâdise halinde idhalâtı yapan Devlet veterineri kendi memleketinde cari hayvan sağlık zabıtası kanununda derpiş edilen tedbirleri süratle alarak alâkadar ihracatı Devletin hudud veterineri ile temasa gelecektir. Hudud veterinerleri icab eden tedbirleri ittihaz etmek üzere, kendi merkez müdürlüklerini keyfiyetten haberdar edeceklerdir.

Hudud veterinerleri arasındaki bütün ihtilâflar işbu protokolün 15 nci maddesi hükümlerine tevfikan halledilecektir.

Hayvanların adedi, alâmetleri ve markaları sıhhat şahadetnamesi mündericâtına uymadığı takdirde idhalâtı yapan Devlet veterineri yolda yorgunluktan vukua gelen zayıatı hesaba katarak, bu hayvanların 48 saat karantina altına alınmaları lâzım olub olmadığına karar verecektir.

Madde — 7

Âkid Taraflar, müteakiben Türkiye ve Suriye menşeli (et, et müstahzaratı, taze hayvan mahsulâtı, süt ve süt müstahzaratından maada) aşağıda yazılı hayvanî mahsullerin memleketlerine serbestçe naklini kabul ederler.

A) Deriler, kurutulmuş yahud tuzlanmış pöstekiler, zamklı, tuzlu, kurutulmuş yahud kireç suyundan geçirilmiş deriler,

B) Kuru yahud kaynatılmış ve yumuşak aksamından ayrılmış bütün boynuzlar, ziffler, tırnaklar, pençeler ve dişler,

C) Keza yumuşak aksamından ayrılmış kuru veyahud kaynatılmış kemikler ile tazyikli su buharından geçirilmiş kemik tozları,

D) Kuru ham yapığı, yapığı kırıntıları ve debağhane yapıkları ile muhtelif hayvanların ham halde kuru kılları (domuz kılı ve yele) ve her nevi kuru tüyleri,

E) Tuzlu yahud kuru bağırsaklar, kuru mide ve mesaneler,

F) Bu hayvan mahsullerinin sevki için ne gibi usul tatbik edilirse edilsin (sandık, fiçı, torba, denk) sıhhi şartlara uygun olması meşruttur.

G) Yukarıdaki 5 fıkrada sayılan aynı hayvan mahsullerinden alâkalı Âkid Taraflarca (veteriner profilaksisi) noktai nazarından kâfi görülen başka bir muameleye tâbi tutulanlar.

Bununla beraber sığır vebası, domuz vebası, hummayı kulâî, barbon, çiçek ve şarbon bakteridyen hastalıkları için Âkid Taraflar, ticaretlerini, bu hastalıklara karşı kendi memleketlerini koruyacak tedbirler ittihazına talik edebileceklerdir. Bu takdirde bir sıhhat ve sağlık şehadetnamesi talep edilebilecektir.

Madde — 8

Âkid Taraflar sığırların, tek tırnaklıların, koyun, keçi ve tuyurun ve menşei hayvanı olan bileümle mahsulâtın transit olarak geçmesine müsaade etmekte mutabıktırlar. Şu kayidle ki, transit edilen hayvanlar transit memleketin veteriner idaresince muayene edilebilecek ve sevkiyatı yapan memleketin sıhhat şehadetnamesi bu idare tarafından vize edilecektir.

Madde — 9

Menşe memlekette sığır vebası, hummayı kulâî veyahud sığırların zatüleenbi verrieimubitî hastalıklarının mevcudiyeti transiter memleketin bu hastalıkların menşei memlekette aded ve vusatini nazarı dikkate almak suretile şübheli hayvanların geçirilmesine mümanaatını intaç edebilir.

Madde — 10

Menşe memlekette sığır vebası zuhur ettiği takdirde sığırların ve mahsullerinin transiti menedilebilir.

Madde — 11

Ramplar, hayvanları veya mahsullerini nakle mahsus nakil vasıtaları ile sirayete vasita olabilecek her nevi eşya kullanıldıktan sonra veteriner servislerinin nezaret ve kontrolleri altında temizlenip dezenfekte edilecektir.

Madde — 12

Âkid Taraflar her ayın birinci ve on sekizinci günleri iki dil ile (memleket dili ve fransızca) ve yeknasak olarak salgın hastalıklar belleteni çıkarmak ve bunları merkez veteriner makamları ile doğrudan doğruya teati etmek hususunda mutabık kalmışlardır. Salgımlar vahim ve istilâî bir şekil aldığı takdirde veteriner servisleri aralarında telgrafla muhabere etmek hususunda mutabıktırlar.

Madde — 13

Sıhhat bakımından hususî mahiyette veteriner murakabeye tâbi tutulacak hudud mıntakası hudud hattının her iki tarafında 15 kilometre derinliğinde uzanan mıntakadır.

Âkid Taraflar işbu hudud mıntakasındaki şehir ve nahiyelerin ve bu mıntakada bulunan bü-

yük baş hayvanların birer listesini yekdiğerine vermek imkânını tedkik edeceklerdir.

Bu hudud mmtakasındaki veteriner makamlar kendi memleketlerinin sağlık zabıtası kanunu mucibince ihbarı mecburî olan hastalıkların seyirleri hakkındaki malûmatı en kısa vasıta ile yekdiğerine bildireceklerdir.

Madde — 14

Bu hudud mmtakasında vahim ve istilâî mahiyette bir sarî hastalık zuhur ettiği takdirde, Âkid Tarafların merkezî veteriner idareleri birbirine müstacel tebliğler göndermek mecburiyetindedirler. Veteriner idareleri bu hastalığı izale için anlaşarak icab eden tedbirleri alacaklar ve emirlerine âmade kılınan bütün vesait ile yekdiğerine muavenet ve yardımda bulunmak imkânlarına tevessül edeceklerdir.

Bu maksadla Âkid Taraflar hudud mmtakasındaki veterinerlerine tesbit edilecek şartlar altında lesepaseler verilmesi arzusunu izhar ederler.

Madde — 15

Hudud veterinerleri arasındaki bütün ihtilâflar her Âkid Tarafın merkezî veteriner idaresi tarafından irae edilecek hususî delegeler ile halledilecektir.

Âkid Taraflar arasında işbu protokolün tefsir veya tatbikine müteallik bir ihtilâf zuhur edecek olursa bu ihtilâf alâkadar her Devlet tarafından tayin edilecek ikişer veterinerden müteşekkil komisyon tarafından halledilecektir.

İşbu ihtilâf bu komisyon tarafından memnuniyet verici bir tarzda tesviye edilmediği takdirde, hayvanatın sarî hastalıklarına karşı mücadeleye mütedair beynelmilel mukavelenin 9 neu maddesinin 2 nei fıkrasına uygun olarak halledilecektir.

Madde — 16

İşbu protokola tecrübe neticesinde faydası tebarüz edecek olan tadilâtın ilâvesi maksadile Âkid Taraflarca tedkik konferansları içtimaa davet edilebilecektir.

Ankarada otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

*Massigli
Gabriel Puanuc*

Model No. 1

Veteriner şehadetname No.

1 - Sene ay gün

2 - Şehadetnamenin verildiği mahal

3 - Gönderenin adı (adı, soy adı müessesenin adı)

4 - Gönderenin adresi

5 - Hayvanların nevi ve cinsi (boynuzlu iri hayvanlar, koyun, keçi, beygir, merkeb, katır ve saire)

6 - Hayvanların adedi (yazı ile)

7 - Markası

8 - Hayvanatın geldiği mahal

- 9 - Hudud geçiş maahlli
10 - Gideceği yer ve mevki
11 - Mütemmim malûmat

Aşağıda imzası bulunan doktor veteriner işbu şhadetnamede mevzubahs hayvanların sıhhatte olduklarını, bütün sari hastalıklardan masun bulduklarını ve ile arasında halen meriyette bulunan protokol hükümlerinin taleb ettiği evsafı cami bulduklarını tasdik eder.

Mühür

Hükümet veteriner doktoru
İmza

Beygirlerin eşkâli (Arka taraftadır.)

Model No. 2.

Menşei hayvanî maddeler için veteriner sıhhat şhadetnamesi

Sene Ay Gün

Şhadetnamenin verildiği mahal.

Gönderen (adı, soyadı, müessesenin adı)

Gönderenin adresi.

Gönderilen malın cinsi ve nevi.

Tarzi (ihzar edilmesine göre)

Ambalâj.

Parça adedi.

Gayrisafi siklet.

Marka.

Malların menşei ve çıkarıldığı mahal.

Malların gönderildiği mahal.

Hudud geçiş noktası.

Gideceği mahal.

Mütemmim malûmat.

Ben, zirde vaziülimza Devlet doktor veterineri, yukarıda mezkûr maddelerin her türlü hayvan salgın hastalıklarının bulunmadığı bir mntakadan geldiğini ve ile arasında meri protokol ahkâmının taleb eylediği evsafı cami bulunduğunu tasdik ederim.

Mühür

Hükümet doktor veterineri

GÜMRÜK İŞLERİNE MÜTEALLİK (6) NUMARALI GÜMRÜK PROTOKOLU

Fasıl I

Kaçakçılığa aid hükümler

Madde — 1

Mallar Türkiye - Suriye hududunu ancak mevkii hudud protokolunun 30 ncu maddesile tayin edilen şartlar dahilinde intihab olunacak «hudud kapılarından» geçebileceklerdir. Mezkûr mallar ihraç eden memleketin gümrük bürolarına arz edilecek ve kanunî yol veya iz denilen muayyen yollar-dan idhal eden memleketin mukabil gümrük bürosuna sevk olunacaktır.

Maamafih hayvan sürüleri ile orman mahsulleri ve hudud rejiminden istifade eden arazinin toprak mahsulleri, gümrüklerin muvafakatine, yukarıda mezkûr 30 ncu maddeye göre tayin edilmiş «geçid noktası»ndan geçebileceklerdir.

Madde — 2

Yukarıki maddenin hükümleri her memleket tarafından kendi gümrük nizamlarına göre ittihaz olunacak idhal ve ihraç tahdidatının tatbikına mâni teşkil etmezler. İdhal ve ihraç için açılacak gümrük bürolarının mevkileri ve kanunî yol veya izlerin intihabı muhtelif büroların tedkik ve tahkik imkânları, malların cinsi ve ticaret cereyanları nazarı itibare alınarak tesbit edilecektir.

Madde — 3

Transit, gümrük resminin iadesi suretile tekrar ihraç, muvakkat kabullü tekrar ihraç, antrepodan veya serbest mıntakadan ihraç ve saire gibi gümrük resimlerini talik edici bileümle rejimler altında sevkedilmiş olan mallara aid kefalet ve teminat senedleriyle buna mümasil sair gümrük vesikaları ancak komşu memleket gümrüğü tarafından mevzubahs malların tesellümünü natık verilecek bir şahadetnamenin ibraz olunması ile ibra olunacaktır.

Madde — 4

İki memleketin merkezî gümrük idareleri, kendi ülkelerine idhali mutlak surette memnu her türlü eşya, mal veya yiyecek maddelerinin listesini derhal birbirlerine göndereceklerdir. İki memlekettten birine idhali mutlak surette memnu mallar için diğer memleket gümrüğü tarafından ne ihraç beyannamesi kabul edilecek, ne de çıkış müsaadesi verilecektir. Bu malların gizlice ihraçına matuf nizamı muğayir her fiil ve hareket derhal alâkadar memleket gümrüğüne bildirilecektir.

Madde — 5

İki memleketin her birindeki gümrük bürolarının âmirleri komşu memlekete ihraç olunacak malların geçen bir hafta içinde bürolarınca tescil edilmiş bulunan bütün ihraç beyannamelerinin birer suretini müteakabilen birbirlerine göndereceklerdir.

Her suret idarenin bir tasdikını ihtiva edecektir.

Müteakabil ihraç ve idhal beyannameleri arasında tesbit olunacak bütün farkları iki alâkalı gümrük bürolarının âmirleri birbirlerine bildireceklerdir.

Madde — 6

Demiryolu, otomobil ve araba ile yapılacak sevkiyata vagon ve arabaların numaralarını göstermek ve kolilerin veya sair ambalajların aded, marka ve numaralarını ve bu vagon ve arabaların

muhtevi oldukları sair malların cinsini tasrih etmek üzere nakliyatı yapan şahıs tarafından imzalanmış ve gönderen memleket gümrüğü tarafından vize edilmiş bir manifesto terfih edilecektir.

Madde — 7

İskenderun gümrükleri başmüdürü ve Gaziantep, Urfa ve Mardin müdürleri kaçakçılığa müteallik her türlü ihbarat ve istihbarat ile işbu protokolün tathbiki münasebetile tahaddüs edebilecek vakaların halli için doğrudan doğruya Halep'deki Gümrük başmüfettişi ile muhabere edeceklerdir.

Bu memurlar, lüzumu halinde, doğrudan doğruya ve şahsen temasa geçebilirler. İki memleketin merkezî gümrük idareleri aynı fikirle ve aynı maksad için doğrudan doğruya temasa geçebilirler.

Bu idareler, komşu memleketle herhangi bir kaçakçılık vakasını önlemek için muktedir oldukları bütün tedbirleri ittihaz edeceklerdir.

Fasıl II

Bir taraftan Meydanı Ekbez'den Çobanbey'e ve diğer taraftan Çobanbey'den Nusaybin'e kadar demiryolu ile yapılacak transite müteallik hükümler

Madde — 8

Türk toprağı tarikile Suriye'den Suriye'ye ve Suriye toprağı tarikile Türkiye'den Türkiye'ye demiryolu ile ecebi veya yerli mallarının sevki, iki memleket için yeknesak bir şekilde mahreç garınca tanzim edilecek ve elyevm müstamel modele göre Türk ve Fransız lisanlarında yazılacak ve her iki gümrük idarelerince aynı kıymeti haiz bulunacak bir transit beyannamesi mucibince yapılacaktır.

Bu vesikanın bir nüshası, tanzim eden gümrük bürosunda veya tanzim edildiği gara en yakın büroda kalacaktır. Diğer iki nüsha nihaî mevride kadar mallarla birlikte gönderilecektir. Bu transit muameleleri transit memleketi gümrüğüne nakdî veya herhangi bir şekilde hiç bir teminat depozitosuna tâbi tutulmayacaklardır.

Madde — 9

Transit malları, mahreç ülkede ister gümrük rejimi altında bulunsun ister gümrük resminden muaf tutulmuş olsun kurşun mühür altında geçeceklerdir.

Mahiyetleri veya hacimleri itibarile ancak açık vagonlarda nakil edilebilecek mallar kurşunlanma ameliyesinden müstesnadır.

Bu gibi malların nezaret altında bulunması idarece lüzumlu addedildiği takdirde bunlara bir gümrük memuru terfih olunabilecektir.

Madde — 10

Komşu memleket ülkesine girişde bu memleket gümrüğü, lüzumlu addettiği takdirde, başka bir muameleye girişmeksizin diğer memleket gümrüğünün kurşunu yanına bir kurşun vazetmekle iktifa edecektir.

Madde — 11

Türk hudud istasyonlarında Suriye mallarının vagonlara yüklenmesine vagonları mühürlüyecek olan Suriye gümrük memurları nezaret edecektir.

Madde — 12

İki taraf servis ihtiyaçları veya nezaret ve kontrol zaruretleri için gündüz ve gecenin her saa-

tinde Suriye gümrükçüleri hududdaki Türk garlarına hizmet kıyafetile girmeye mezun olacaklar ve müteakiben Türk gümrükçülerinin hududdaki Suriye garlarına hizmet kıyafetile girmelerine müsaade edilecektir.

İki memleketin gümrükleri bu hususta birbirlerine yardım ve müzaheret edeceklerdir.

Madde — 13

Herhangi bir sebepten dolayı (İşletmeye müteallik bir lüzum, kazalar, gümrük muameleleri, ilâh.) sefer esnasında bir trenin mürekkebatının tâdile uğraması halinde ve aynı transit beyannamesinin mevzuunu teşkil eden sevkiyatın bir kısmı alıkonulub diğer kısımları aynı trenle yollarına devam ettikleri takdirde, transit beyannamesinin iki nüshası birinci sevkiyatı takip edecek, fakat tehir olunan sevkiyat hakkında inkisamın yapıldığı mahallin şimendifer mümessili tarafından verilmiş ve geçiş esnasında ilk alâkalı bir gümrük ajanı tarafından vize edilerek şureti muhafaza edilecek meşruhatı ihtiva eyliyecektir.

Mevzu bahis şimendifer mümessili aynı zamanda alıkonulan sevkiyata aid irsaliye varakalarının numaralarını işaret edecek ve bu işaretler geçiş esnasında ilk alâkadar gümrük memurunca da vize olunacağı gibi aynı memur bunları evvelce vize ederek şureti hıfz etmiş olduğu beyannamelerdeki meşruhatla karşılaştıracaktır.

Madde — 14

İki taraf, mallar veya yolcuların işbu fasılda derpiş edilen şartlar dahilinde icra edilen sevk ve nakil veya transiti esnasında kaçakçılığı önlemek üzere alınmış tedbirlerin tatbikini kolaylaştırmak için lüzumlu her yardım ve müzahereti birbirine gösterecektir.

Fasıl III

Hudud üzerindeki emlakın gümrük rejimi

Madde — 15

İşbu fasıl hükümleri, hududa müteallik protokolün dördüncü faslında tayin edildiği veçhile hudud civarına mahsus imtiyazlardan müstefid olan emlakta tatbik olunacaktır.

Madde — 16

Bu fasıl hükümlerinden istifade eden emlakın bir listesi birinci derece hudud makamları tarafından tanzim ve alâkadar memleket gümrüğüne tevdi olunacaktır. Her sene yeniden tedkik edilecek olan bu liste bahis mevzuu emlak sahiplerinin her birinin malik oldukları arazinin mesahasını ve mevkiini tasrih edecektir.

Madde — 17

İşbu fasıl hükümlerinden yalnız, hudud protokolünün 25 ve 28 nei maddelerile tesbit edilen şartları haiz komşu Devlet tebaası istifade edebilecektir.

Madde — 18

Hududa mücavir emlakın işletilmesinde kullanılacak hayvanat, ziraî alât ve makineleri, mahsulâtın naklinde kullanılacak vesait, hudud protokolünün 4 nevi faslında musarrah hudud vesikasında mukay-

yed oldukları takdirde ayrıca bir beyanname talep edilmeksizin tekrar ihraçları şartile bilâ resim idhal olunacaktır.

Madde — 19

Hudud rejiminden müstefid olan ziraî işletmelerin mahsulleri her türlü memnuiyetlere rağmen her türlü resimden muaf olarak idhal veya ihraç olunabilecektir.

Mezkûr araziye mahsus gübre ve tohumluklara aynı kolaylıklar bahşolunacaktır.

Madde — 20

Toprak mahsulleri işletme mahallinden kaldırılmaları mutad olan halde idhal veya ihraç oluncaklardır.

Madde — 21

Alâkadarlar ekilmiş arazinin sahasını, ekimin nevini ve resimsiz olarak idhal veya ihracını tasavvur ettikleri toprak mahsullerinin senelik tahmini miktarlarını gösterir bir beyannameyi her sene 1 nisandan evvel en yakın gümrük bürosuna vermeğe mecbur tutulacaklardır.

Madde — 22

Hudud sakinleri, sadece gümrük bürosuna müracaat mecburiyetine tâbi tutulacaklar ve orada namlarına açılmış hesaba meşruhat verildikten sonra resimsiz idhale müsaade olunacaktır. İhraç için aynı mnameleler tatbik edilecektir.

İdhal veya ihraç olunan miktarlar bir beyanname verilmesini icab ettirecektir.

Madde — 23

İdhal ve ihraç müddeti kış zeriyaı mahsulleri için 15 ağustostan itibaren ve yaz zeriyaı mahsulleri için de 1 teşrinievvelden itibaren altı ay olarak tesbit olunacaktır.

Madde — 24

İki memleketin gümrük idareleri işbu protokolun tatbik şekillerini tanzim için anlaşacaklardır. Bir anlaşmaya varmadıkları takdirde karar, esasen işbu protokolun meriyete girmesi keyfiyetinin ihdas edebileceği bileümle ihtilâfları da nihaî olarak tedkike salâhiyettar daimî hudud komisyonuna aid olacaktır.

Ankarada otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

Massigli

Gabriel Pauau

OPTANLARA MÜTEALLİK HUSUSÎ PROTOKOL

Yüksek Âkid Taraflar, 4 temmuz 1938 de Ankarada izalanarak mezkûr tarihte tatbik mevkiine konulmuş olan optanlara müteallik protokolun ilişik metnini mütemmim cüz olarak işbu mukavele-nameye idhale karar vermişlerdir. Yüksek Âkid Taraflar optanlar meselesinin katği surette halline azmetmiş olduklarından bu maksadla mezkûr protokolun zirdeki hükümlerle tamamlanmasını karar-laştırmışlardır.

I - Hiyarları 15 ağustos 1938 den evvel teyid ve usulü dairesinde tebliğ edilmiş fakat mallarının tâbi tutulduğu takyidi tedbirlerden dolayı 15 kânunusani 1939 dan evvel ikametgâhlarını naklede-memiş olan' bir taraftan Suriyeli ve Lübnanlı optanlar ve diğer taraftan Türk optanları nakil ame-liyesine tevessül etmek üzere işbu protokolun meriyete vazı tarihinden itibaren yedi ay ve on beş günlük yeni bir mühletten müstefid olacaklardır.

Bu maksadla, işbu protokolün meriyete vazından itibaren optanların mallarını serbestçe tasarruf etmelerine imkân verilmesi için Yüksek Âkidler tarafından her türlü idarî ve nizâmî tedbirler ittihaz olunacaktır. Alâkalı optanlar, bu hükümlerin pratik tarzda tatbikını kolaylaştırmak üzere, hakkı hiyarlarını lehine istimal ettikleri memleket konsolosluğu vasıtasile, sakin buldukları memleketin salâhiyettar makamlarına işbu mukavele-namenin meriyete vazından itibaren bir aylık müddet içinde mallarının mevkii, nevi ve mikdarı hususlarında lüzumlu malûmat vermeğe mecbur olacaklardır. Bu malûmat malların tayin ve tesbiti için gayri kâfi bulunduğu takdirde alâkadarlar mülkiyet haklarını tevsik edici evrak ibrazına mecbur olacaklardır.

Mahallî makamat da, yukarıda mezkûr bir aylık müddeti takib edecek on beş gün zarfında alâkadarların hakkı hiyarlarını lehine istimal ettikleri memleket konsolosuna mevzubahs optanların mallarını serbestce tasarruf edebileceklerini tebliğ edecektir.

Yukarıdaki hükümlere lâzımgelen aleniyeti vermek için faideli bütün tedbirler Yüksek Âkidler tarafından müttehiden ittihaz olunacaktır.

2 nci fıkrada münderiç yedi ay ve on beş günlük mühletin inkızasında işbu protokol ile kasdedilen optanlar ikametgâhlarını ihtiyar ettikleri memlekete nakletmemiş buldukları takdirde hiyar hakkını katiyen kaybedecekler ve resen sakin buldukları memleketin tabiiyetini iktisab eyleyeceklerdir.

Ancak şurası mukarrerdir ki işbu protokolün bahsettiği mühletlerden istifade eden optanlar esbabı müebireden, unutkanlıktan veya ihmalden dolayı mallarını serbestce tasarruf hususunda kendilerine verilen hakkı istimal etmeksizin ikametgâhlarını naklettikleri takdirde, işbu protokolün meriyete girdiği tarihte bu malların kendilerine aid bulunduğunu isbat etmek şartile, yukarıda gösterilen yedi ay ve on beş günlük mühletin inkızası halinde dahi bunlara tasarruf edebileceklerdir. Ancak bu keyfiyetten dolayı ikametgâhın nakli hususunda hiç bir suretle yeni bir mühlet verilmiyecektir.

II - Hiyarları 15 ağustos 1938 den evvel teyid ve usulü dairesinde tebliğ edilmiş ve 15 kânunusani 1939 dan evvel ikametgâhlarını nakletmiş fakat malları üzerine mevzu tahdidî tedbirlerden dolayı malların bulunduğu memleketi terketmeden evvel bunlara serbestce tasarruf edememiş bulunan' bir taraftan Suriyeli ve Lübnanlı optanlar ve diğer taraftan Türk optanları dahi işbu protokol hükümlerinden istifade edeceklerdir.

III - İşbu protokol ile kasdolunan optanlar ikametgâhlarını naklettikleri sırada her türlü menkul mallarını ve hayvanlarını beraber götürebileceklerdir. Bu münasebetle kendilerine hiç bir giriş ve çıkış vergi veya resmi tahmil olunmayacaktır.

İşbu hususî protokol bu günkü tarihte imzalanan Türkiye - Suriye Dostluk ve İyi Komşuluk Mukavelesile aynı tarihte meriyete girecektir.

Bu hükümleri tasdiklan Yüksek Âkid Tarafların murahasları işbu hususî protokolu imzalamışlardır.

Ankarada otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

Massigli

Gabriel Puaux

OPTANLARA MÜTEDAİR PROTOKOL

Lozan muahedesinin 31 nei maddesinin tatbıkı dolayısile Türkiye lehine hakkı hiyarlarını istimal etmiş olan kimseler ile 30 mayıs 1926 tarihli Ankara mukavelenamesinin 3 neü maddesi ahkâmına tevfiklan Suriye ve Lübnan lehine hakkı hiyarlarını istimal eden kimselerden bir taraftan Türkiye'ye diğer taraftan Suriye ve Lübnan'a ikametgâhlarını henüz nakletmemiş olanlar aşağıda mezkûr şerait dairesinde hakkı hiyarlarının istimalinin teğmin ettiği menafii katđi surette kaybedecekler ve resen bir taraftan Suriye ve Lübnan tabiiyetini diğer taraftan Türkiye tabiiyetini iktisab edeceklerdir.

1 - Eđer gelecek ağustosun 15 inden evvel, salâhiyettar makamat nezdinde evvelce yapmış oldukları hiyar beyanlarını teyid etmezlerse,

2 - veya eğer, derpiş edilen mühlet zarfında hiyar beyanlarını usulen teyid ettikleri halde, ikametgâhlarını 15 kânunusani 1939 tarihinden evvel hiyarlarını lehine kullandıkları memlekete nakletmezlerse,

ikametgâh nakli şartile hiyarın teğmin ettiği menafii muhafaza edebilmek için muktazi beyanlar Türk optanları için Suriye ve Lübnan'daki Türkiye konsolosluk makamatı nezdinde Suriye ve Lübnan optanları için Türkiye'de Fransız konsolosluk makamatı nezdinde yapılacaktır.

Gelecek 15 ağustos tarihinde kapanacak olan listeler diğer tarafa 1 eylûlden evvel bildirilecektir.

Lehine hakkı hiyarlarını istimal ettikleri memlekete ikametgâhlarını nakledecek olan optanlara emval ve emlâkine nihayet gelecek eylûlün birinci gününden itibaren serbestçe tasarruf edebilmeleri için idarî ve nizamî kâffeı tedabir ittihaz olunacaktır.

Bu eşhas Türkiye veya Suriye veya Lübnan arazisinde mutasarrıf oldukları emvali gayrimenkuleyi muhafazada serbest olacaklardır.

Bunlar her türlü emvali menkulelerini beraber götürebilecekler ve bundan dolayı kendilerine giriş veya çıkışları için bir gûna vergi ve resim tahmil edilmiyecektir.

Marüzzikir ahkâmın tatbıkına mütedair kâffeı hususatta evli kadınlar kocalarının ve 18 yaşından küçük çocuklar ebeveynlerinin tâbi oldukları şeraite tâbidir.

İki nüsha olarak Ankarada 4 temmuz 1938 de yapılmıştır.

H. Ponsot

Dr. T. R. Aras

Bu Anlaşmanın Lübnana teğmiline müteallik beyanname

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti; ve beynelmilel akidlerle Lübnan üzerinde kendisine tanınmış olan salâhiyetlere müsteniden hareket eden Fransa Cümhuriyeti Hükûmeti,

Türkiye ile Lübnan arasındaki dostluk ve iyi komşuluk münasebetlerinin takviye ve inkişafı hususunda müşterek arzu ile mütehassis olarak,

Türkiye - Suriye Dostluk ve İyi Komşuluk Mukavelenamesile merbutu bulunan protokolların ve bu günkü tarihte imzalanan hususî protokol hükümlerinin, Lübnan'a, bu memlekete kabili tatbik oldukları derecede, teşmilini kararlaştırmışlardır.

İşbu beyanname bilhassa :

İkamet hukuk ve şeraitine ve salâhiyeti adliyyeye (Mukavelenamenin 2 nci maddesi);

Lübnan tebaasının Türkiye'de ve Türk tebaasının Lübnan'da himayesine (Mukavelenamenin 3 neü maddesi);

müerimlerin iadesine, cezaî hususlarda adlî evrakın irsaline ve istinabelerin icrasına;

Türkiye ile Lübnan arasında bir ihtilâf zuhuru halinde tahkim usullerine müracaata (Mukavelenamenin 10 neu maddesi),

demiryolu nakliyatına (Protokol No. 2);

sıhî rejime (Protokol No. 3);

veteriner rejime (Protokol No. 5);

optanlara mütedair hususî protokola mütealliktir.

Hükümlerini tasdikan, Yüksek Âkid Tarafların Murahhasları, işbu beyannameyi imzalamışlardır.

Ankarada otuz mart bin dokuz yüz kırk tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ş. Saracoğlu

Massigli
Gabriel Puaux

Yeni bir emlâk itilâfnamesi akdine müteallik mektub

Ankara, 30 mart 1940

Bay Vekil,

Bu günkü tarihle münakid Türkiye - Suriye Dostluk ve İyi Komşuluk Mukavelenamesinin müzakeresi esnasında Türk Hükûmetince izhar buyrulan arzuyu karşılamak maksadile, Suriye ve Lübnan'daki Türk emlâkinin ve Türkiye'deki Suriyeli ve Lübnanlı emlâkinin vaziyeti hakkında 27 teşri-nievvel 1932 tarihli Emlâk İtilâfnamesinin yerine kaim olmak üzere müsavi muamele prensipi esasına müstenid yeni bir mukavelename akdi hususunda Fransız Hükûmetinin Türk Hükûmetile müttehid bulunduğunu Ekselânsınıza arz etmekle kesbi şeref eylerim.

Bu mukavelename sürati mümkün ile ve, en geç, 31 kânunuevvel 1940 tarihine kadar akdolanacaktır. Müzakere Berut'ta cereyan edecek ve müzakere tarihi iki Hükûmet arasında müttefik tesbit edilecektir.

Pek yüksek hürmetlerimin teminatını lûtfen kabul buyurunuz Bay Vekil.

Massigli

Ekselâns

Bay Şükrü Saracoğlu,

Hariciye Vekili

Ankara

Ankara, 30 mart 1940

Bay Büyük Elçi,

Ekselânsınızın zirde yazılı bu günkü tarihli mektublarımı almakla kesbi şeref eyledim :

«Bu günkü tarihle münakid Türkiye - Suriye Dostluk ve İyi Komşuluk Mukavelenamesinin müzakeresi esnasında Türk Hükûmetince izhar buyurulan arzuyu karşılamak maksadile, Suriye ve Lübnan'daki Türk emlâkinin ve Türkiye'deki Suriyeli ve Lübnanlı emlâkinin vaziyeti hakkında 27 teşrinievvel 1932 tarihli emlâk itilâfnamesinin yerine kaim olmak üzere müsavi muamele prensipi esasına müstenid yeni bir mukavelename akdi hususunda Fransız Hükûmetinin Türk Hükûmetile müttehid bulunduğunu Ekselânsınıza arz etmekle kesbi şeref eylerim.

Bu mukavelename sürati mümkün ile ve, en geç, 31 kânunuevvel 1940 tarihine kadar akdolanacaktır. Müzakere Berut'ta cereyan edecek ve müzakere tarihi iki Hükûmet arasında müttefikan tesbit edilecektir.»

Cümhuriyet Hükûmetinin yukarıdaki hususat hakkında müttehid bulunduğunu Ekselânsınıza teyide müsaraat eylerim.

Pek yüksek hürmetlerimin teminatını lütfen kabul buyurunuz Bay Büyük Elçi.

Ş. Sarccoğlu

Ekselâns,

Bay René Massigli

Fransa Büyük Elçisi

Ankara

Cümhuriyet Reislîğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası	:	18 - VI - 1940 ve 1/411
Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reislîğinden gelen tezkere- nin tarih ve numarası	:	19 - VI - 1940 ve 4/743
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları	:	Cild Sayfa 11 142,270 12 54:55,59,110:111,118,125,125,126:129